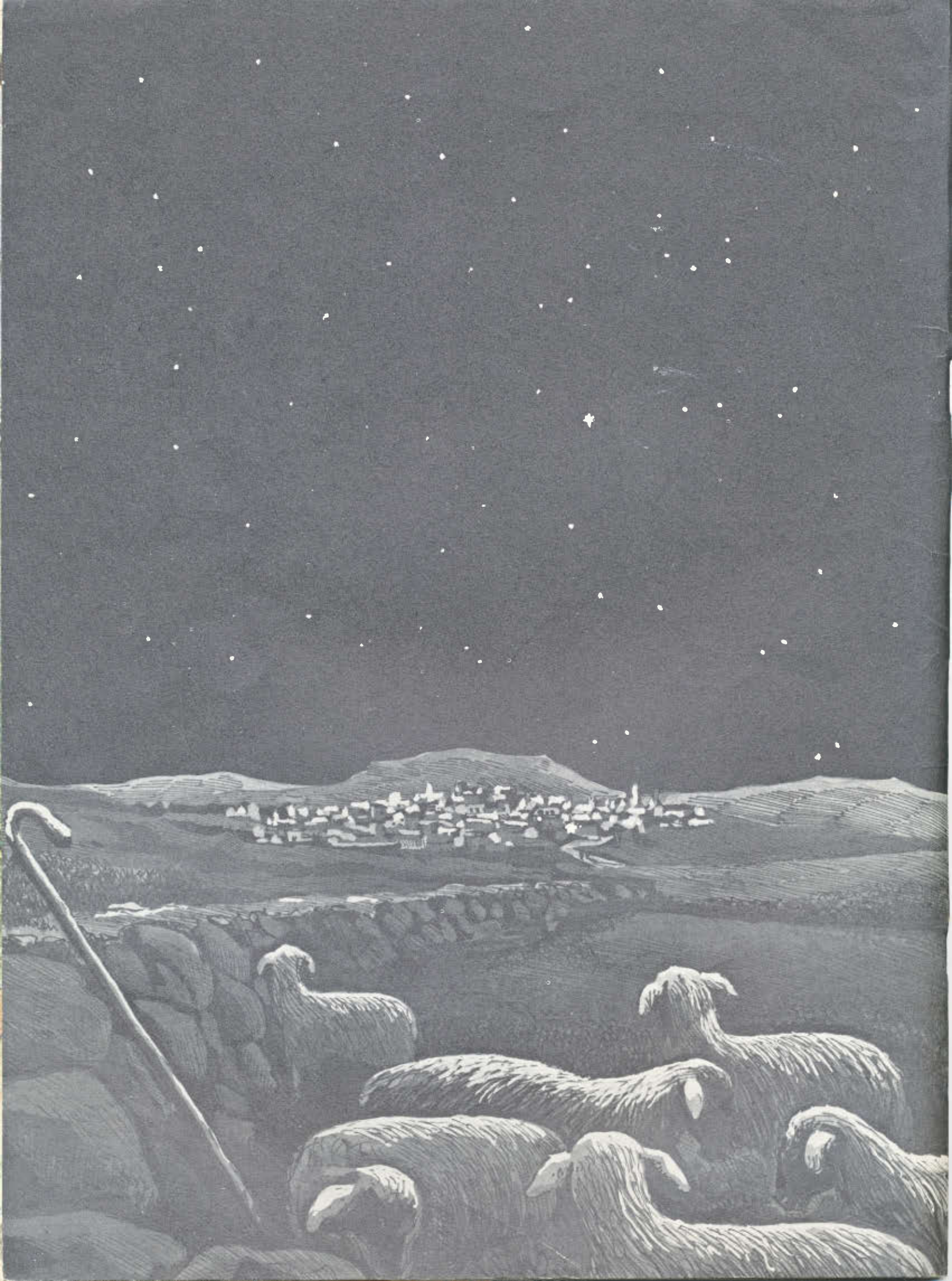

SPEJDER JUL 1964

DEN SVÆRE OG DOG SÅ VELSIGNEDE AFTEN

Den, som har oplevet en juleaften i Kirkens Korshær, vil næppe nogensinde glemme den, og den, som har oplevet mange, kan ikke undgå, at hans tanker om julen bliver farvet deraf.

Egentlig skulle man synes, at her er der noget, der ikke passer sammen. Juleaften har dog med glæde, lys og farver, mad og drikke i overflod at gøre, og Kirkens Korshær er stedet eller et af de steder, hvor fattige, forkomne og fortvivlede mennesker samles.

Det er klart, at det er i sin orden, at der serveres ordentlig og festlig julemad. Juleaften må ingen gå sulten i seng. Det er også i sin orden, at der tændes juletræ og gives julegaver. Så meget kan man altid gøre.

Men alt dette er blot noget ydre, og man kan meget vel tænke, at alt sådan noget i grunden kun gør den indre smerte endnu større.

Det minder måske om barndommens jul og kalder erindringer frem om en tid, hvor alt var lettere og lysere. Der var sørget for mad, for en seng, for tøj og alt det øvrige, som kan være så bitterligt svært at skaffe fra dag til dag, og derved bliver øjeblikket endnu tungere.

En anden mindes om en tid, hvor han havde eget hjem, hvor han kunne fejre jul med kone og børn med glade øjne. Så mindes han også, hvorledes han ved egen skyld har forspildt dette og bragt så megen nød og sorg og lidelse ind over dem, som han dog elskede så højt. Måske var det flasken, der tog magten over ham, måske noget andet. Han véd blot, at han slås med magter, som er ham for stærke, og han ser ødelæggelse og fortvivlelse omkring sig.

Da er juleaften for alvor en svær aften at komme igennem. Ingen må undre sig over, at det kan være fristende at søge en smule glemsel, hvor den er billigst at finde.

Slemst er det, når de ydre kår bliver fattige og strenge, værre er det at være ene på den aften, hvor de, der hører sammen, bør være sammen; værst er det at skulle bebrejde sig, at man selv er skyld i hele ulykken.

Da er det, at julens rigdom og herlighed går op for én for ramme alvor, og da er det, at man forstår, at virkelig jul og Jesus hører sammen.

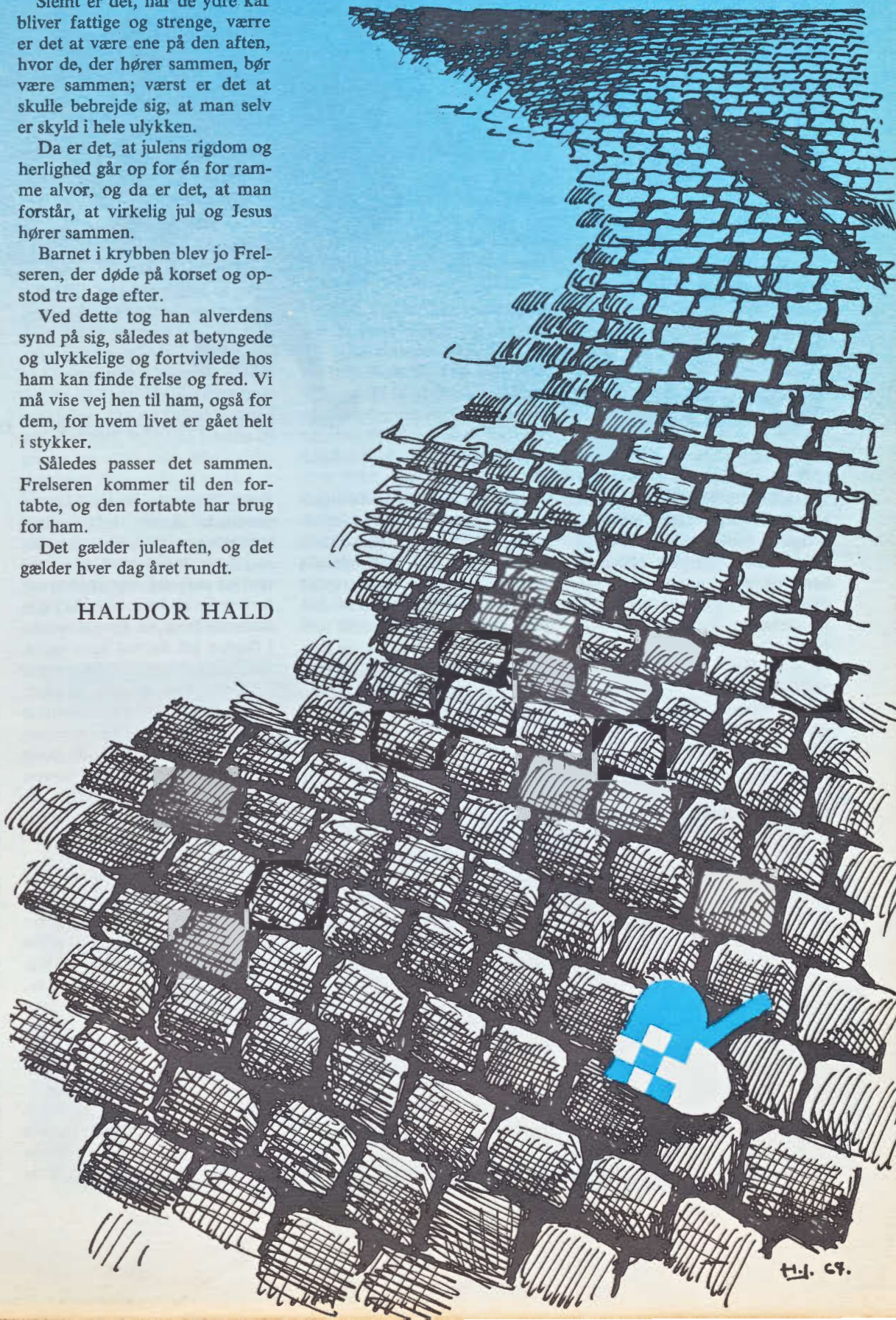
Barnet i krybben blev jo Frelseren, der døde på korset og opstod tre dage efter.

Ved dette tog han alverdens synd på sig, således at betyngede og ulykkelige og fortvivlede hos ham kan finde frelse og fred. Vi må vise vej hen til ham, også for dem, for hvem livet er gået helt i stykker.

Således passer det sammen. Frelseren kommer til den fortabte, og den fortabte har brug for ham.

Det gælder juleaften, og det gælder hver dag året rundt.

HALDOR HALD

Aldrig havde jeg drømt om at få så meget krudt

AF ANNESOFIE HERMANN · ILLUSTRERET AF SVEN OTTO

I årets løb har vi alle læst og hørt meget om krigen 1864, den ulykkelige krig, der skulle gøre Danmark så meget mindre. Når man læser de voksnes alvorlige skildringer af ulykkerne og krigshændelserne, tænker man jo ofte på børnene: hvad tænkte børnene mon? Hvilke spor satte krigsårene i deres sind?

På baggrund af alvoren er det overraskende at blade i slægtsamfundet Armand's Skrifter og der at læse i en forlængst afdød kontorchefs erindringer, at krigsårene var »den eneste fuldtud lykkelige tid i min barndom«. Beretningerne er i det hele så levende, at vi vil slutte 100-året for krigsbegivenhederne ved her i »Spejderjul« at bringe et uddrag af dem.

Til oplysning skal vi lige have med, at Fredericia var en »fri-stad«. Her kunne alle trossamfund bo uforstyrret, ja, her kunne endog røvere og misdædere leve uforstyrret videre. En del af byens borgere var »de reformerte«, hugenotterne, som vi kender dem fra skolens historieundervisning, franskmænd flygtede efter Bartholomæusnatten. En del af

disse havde slået sig ned i Nordtyskland, men havde fået fordelagtige tilbud fra danskekongen, hvis de ville flytte til Fredericia og lære folk at dyrke kartofler og tobak. De fleste af de mennesker, vi træffer med navne som »Honoré«, »Devantier«, »le Fevre«, »Dupont«, »Hermann (Armand)« stammer fra denne flittige koloni. Drengen, vi hører om, hedder Jacques, (også dem vil vi finde et par stykker af i telefonbogens spalter) og han havde 7 søskende; faderen var ansat på et væveri, og i en periode, hvor han var arbejdsløs, startede moderen en lille høkerbutik. Vi springer lige ind i beskrivelsen af krigen:

»- og så er der krigen - den eneste fuldtud lykkelige tid i min barndom. Aldrig havde jeg drømt om at få så meget krudt på én gang. Lommen helt fuld! Min mor kunne ikke forstå, at min skjorte indenfor var kulsort ligesom hånden, der ikke var til at holde fra altid at være i lommen for at fornemme krudtet løbe mellem fingrene. Krudt var mere værd end guld!

En aften i februar kom de

første flygtende. De kom i store, uordnede skarer, infanterister, ryttere og artillerister - uden heste, uden kanoner. Gaden var fuld af soldater, der stod tavse, forkomne og bare ventede i den faldende frostsne. Et vist system i flugten må der vel have været, for med soldaterne fulgte vogne med proviant, røgede skinker, ost og brød. Vi fik indkvarteret en halv snes mand, og i aftenens løb udsolgt fra den lille butik lageret af tobak, øl og snaps. Soldaterne betalte redeligt for varerne, og ved sengetid var der et par hundrede daler i kassen - en uhyre sum!

Senere blev vor lade indrettet til udleveringssted for oksekød til soldaterne - og da fik jeg for første gang i mit liv bøf, og det så meget jeg kunne proppe i mig. Mærkeligt - at jeg ikke revnede. Den, der stod for udleveringen, boede hos os, og gav til stadighed min mor store og gode lunser kød, så aldrig før eller senere var saltkarret så fuldt som da.

Om morgenen den 20. marts 1864 vågnede vi ved en ukendt støj. Da vi så ud, så vi luften gennemkrydset af lange sorte

striber, og vi hørte brag og knald. Det var østrigerne, der med 36 kanoner overdængede Fredericia med brandgranater, og hvor disse ramte foderoplagene, udbrød der øjeblikkelig brand. Alle kreaturer blev sluppet løs for ikke at indebrænde, og de fór forskrækkede og hjemløse bissende rundt i gaderne. Mange skyndte sig til Østerstrand, fatter med sengetøjet i en bylt over nakken, mutter med de skrålende unger om sig. Bare man nåede ind under de bratte volde, var man i sikkerhed. Min bror Peter og jeg løb rundt og samlede de endnu varme granatstumper op og havde det storartet spændende. Min ældste bror var i kommiselære hos købmanden, og han kom benende hjem, så der stod gnister af træskoens beslag: »Købmanden sejler sine varer i sikkerhed til Fyn, - vil I med, så kan I komme det, men så skal det være straks!« Og så drog vi afsted, som vi stod og gik - ja, det vil sige, jeg måtte hentes ned fra taget på Jacob Devantiers tobakstørrehus, hvor jeg var flygtet op, for at de skulle glemme mig og ikke tage mig bort fra al

dennespænding. Peter og Mathies måtte blive hjemme for at tage sig af koen, der skulle kæleve. Peter var 14 år og Mathies 17. Vinden var østlig, stik imod, og vi sejlede i 12 timer.

Skipperen kogte kaffe, men mad havde vi ikke, det havde ingen nået at tænke på. Jeg havde puttet et par næver svesker i lommerne, men det var jo ned til alt krudtet, så det måtte først suges af i al sin bitterhed og spytted ud.

Under dækket lå Ane og jeg sammen på nogle sække kaffe. Søvn som sådan fik vi ikke, nærmest en døs nu og da - en tankeløs hengivelse i skæbnen, sultne og forfrosne, uden overtøj, uden dække og i frostvejr. Jeg mærkede kulden kravle højere og højere op, og jeg ruskede i min tre år yngre søster og spurgte hende: »Æ do dø'?'« »Nej Jacques, men æ da do?'« »Nej, it eno«. Og hver gang skuden tog en overhaling af de kraftige søer, hørte man købmandens gamle tjenestepige jamre fortløbet: »Å Gud, nu droner vi!«

Først kl. 12 nat nåede vi ind til Bogense, hvorfra man i mørket kunne se skæret af brandene i Fredericia, og hvor mange borgere var på benene for at tage sig af flygtningene. Da jeg blev sat i land, var mine ben så følelsesløse, at jeg faldt omkuld.

Vi blev bragt hen til en købmand Buch - og nu vidste jeg, at jeg var kommet i en anden verden! I en stor stue med bjælkeloft brændte vældige bølgebrændknuder i en åben ovn, og det havde vi aldrig set før, så trods søvnighed stod øjnene stive i hovedet på os af oplevelse. Og så fik vi bouillon af kopper - jamen så mærkeligt! drikke suppe af kopper! og bagefter fik vi smørrebrød også af en aldrig før set art, små nette trekantede stykker med mange slags pålæg, som jeg ikke anede hvad var. Jeg kunne putte flere stykker i munden ad gangen uden at få så meget, som når jeg hjemme bed én mundfuld af vort tykke hjemmebagte rugbrød.

Jeg boede om natten i et takkammer og oplevede næste morgen at skulle vaske mig indendørs i et vandfad - også dette var ganske nyt, hjemme var det blot en klat grøn sæbe - og så ud under vandposten i gården. Vi kom nu ikke ligefrem mætte i seng.

Vi havde ikke fået mad hele dagen jo, og vi var for generte og benovede til at turde spise os mætte i de små fine trekantede smørrebrødder. Det var også meget flovt næste morgen, at jeg ikke havde en kam og kun kunne stritte fingrene igennem mit tykke hår, før jeg gik ned til kaffen.

Op ad dagen kørte vi til landsbyen Røjle og kom til at bo hos nogle folk, hvor mine forældre før havde været, da de var flygtet for bombardementet i 1849. Også her spiste man mærkeligt - som nu den ragout af hjerte, lever og nyre og med laurbærblade på. Et par dage efter tog min far hjem for at se, hvordan det gik, og da han vendte tilbage med gode nyheder, rejste vi alle hjem på ugedagen efter vor flugt.

Men bagefter kom så den 9 måneder lange invasion af østrigerne. Det var rare og nemme folk, ligeså nemme som de danske soldater. Vi var heldige ikke at få ungarere i kvarter, for de sagdes at være »brøsig og hensynsløse«. Da de første 5 mand var kommet, skrev de med kridt på porten »sechzehn Mann«, og den løgn hjalp dem (og os), der kom ikke flere, og det var naturligvis bekvemmere ikke at have altfor mange. Også nu måtte vi undre os over folks spisevaner, for østrigerne lagde deres nybagte sigtebrød i vinduet, til det var knastørt, og så brækkede de

humpler af det og fortærede det med slurke til af feltflaskens rødvin.

De afleverede deres naturalieforplejning til min mor og fik deres middagsmad hos os. Men nu var det dem, der undrede sig, for noget så mærkeligt som flyndere og rødspætter havde disse fastlandsfolk ikke set, de vendte og drejede de flade fisk, rystede på hovederne og indlod sig ikke på at spise dem. Som en delikatesse købte de i min mors butik for 2 skilling smør og spiste det uden noget til, og de startede dagen med en pægl brændevin med en skefuld peber i. Alligevel opførte de sig godt, og der blev holdt streng disciplin. For de mindste rapserier vankede hårde pryglestraffe, og en soldat, der havde været nærgående mod en pige ud ad Trelde til, blev ganske enkelt skudt.

- Det kunne ikke være andet end, at disse krigsår for os børn, der ikke forstod tragedien bag det hele, kom til at stå som både spændende og rige tider. Almindelig skolegang var der ikke tale om; hos os var en af de indkvarterede soldater teolog, og han fordrev tiden med at undervise mig i at skrive og læse, og det var mere spændende end at gå rigtigt i skole. Min mor tjente godt i sin lille butik, og mad var der mere af end i fredsår. Men der var ikke tale om, at mine hårdføre og nøjsomme forældre hen-

gav sig til nogen luksus af den grund. Det var stadig sådan, at d. 2. november, på stormarkedsdagen, fik vi strømper at gå med og nye træsko. Fra forår og indtil da havde vi gået barfodet. Træskoene var af træ helt igenem og i begyndelsen gnavede de mod vristen, når man gik, så der opstod på det sted svulstagtige hævelser - sommetider store som hønseæg. Om vinteren blev træskoene nemt fyldt med sne, så man altid havde våde fødder og frostknuder, som gjorde meget ondt, når der gik hul på dem - ja det kunne være så galt, at man måtte ligge i sengen med en klud om skaden, en klud påsmurt oksegalde eller hundefedt. Det var først det sidste år, jeg var hjemme, vi fik træsko med overlæder, der føltes som den vildeste luksus - og som var en virkelig lise for vore mishandlede fødder.

Der står mange andre små morsomme ting at læse i denne Jacques Hermanns optegnelser om hverdagen og årets gang i en dansk provinsby. Menneskers tilværelse har så helt skiftet mønster.

Mærkeligt er det også at tænke på, at for 100 år siden kunne man flygte for en kanon ved at sejle over Lillebælt, og man var jo heller ikke længere væk, end at faderen kunne tage hjem og »se hvordan det gik«, og om den ko, som et par halvstore drenge var blevet hjemme for at passe, nu også havde kælvet!

HISTORIEN OM EN JULESANG

FORTALT AF GUDRUN DUE JENSEN

Når et landsbyorgel gik i stykker i forrige århundrede, var det et slemt uheld. Der var kun nogle få udvalgte, der kendte orgelbygningens hemmelighed, og den blev strengt vogtet som en familieskat, der gik i arv fra fader til søn.

I den lille by *Zillertal* i Tyrols bjerge boede familien Mauracher. De var berømte for deres orgelbygningskunst. Ofte måtte de foretage lange, besværlige rejser for at reparere et orgel i en fjerntliggende landsby.

I foråret 1819 begav den unge Matthias Mauracher sig til den lille landsby *Oberndorff* i Salzachdalen i Østrig, - en rejse, der måtte tilbagelægges til fods, og som tog flere dage.

I Oberndorff ventede præsten, pastor *Josef Mohr*, og hans ven, læreren *Franz Gruber*, der samtidig virkede som organist i den lille landsbykirke, ham utålmodigt. Kirkeorgelet havde været i stykker i mange måneder. Deres glæde var stor, da de en skønne dag fik øje på Matthias Mauracher, der på lang afstand vinkede til dem med sin hat med gemsehårdsdusken og jodlede på ægte tyrolermanér. Reparationen var hurtigt overstået, og allerede en time efter lød den første tone på orgelet. Gruber satte sig og begyndte at spille. Han anslog en akkord i D-Dur, og stilfærdige, skønne toner fyldte kirkerummet. Præsten begyndte at synge - og Matthias lyttede. Hvad var dette? En ny sang, som han aldrig havde hørt før . . . han, der ellers kendte sange og melodier i hundredvis. Da de var færdige, bad han dem synge sangen endnu en gang.

Nu kom de to venner først rigtigt i gang. De sang tostemmigt seks vers af sangen »Stille Nat«, og orgelbyggeren lyttede og indprentede sig både ord og toner. »Den sang kender jeg slet ikke«, sagde han. »Hvor stammer den fra?«

Han fik kun et smil til svar, og da han ikke ville trænge sig på, opgav han at få mere at vide, men bad i stedet om lov til at tage den smukke sang med til *Zillertal*, så de derhjemme også kunne høre den.

Læreren ville til at skrive noter ned, men Matthias standsede ham og forsikrede, at det ikke var nødvendigt. Han gik rundt med mindst hundrede san-

ge i hovedet, så een fra eller til gjorde ingen forskel.

På den lange, ensomme hjemvej blev den nye sang hans bedste rejseselskab. Han fløjtede og nynnede den ustandselig. Hvad melodien angik, var han sikker på, at der ikke kunne indsnige sig den mindste fejl, men undervejs glemte han de sidste to vers, men trøstede sig i øvrigt med, at de fire tilbageværende var rigeligt at komme hjem med. Da han nærmede sig den dal, hvor han boede, og det gyldne kors på *Zells* lille kirke glimtede op imod ham, hilste han sin hjemegn med en jublende jodlen, der rullede over bjergkammene og gav ekko mellem klipperne. Børnene i *Zillertal* kendte stemmen og løb ham i møde. Matthias sang sin nye sang for dem. Allerede da han kom til andet vers, faldt børnene ind. Ved det tredje begyndte de at gå ned ad bjerget, og ved slutningen af det fjerde nåede de kirken i landsbyen.

»Hvor stammer den sang fra?« spurgte man i landsbyen.

Da Matthias ikke selv vidste det, pegede han blot op på bjerget, som han var kommet nedad. Børnene forstod straks, hvorfor sangen var så smuk: *Den kom altså fra himmelen!*

»Sangen fra himmelen« gled ind i *Zillertals* hverdag. Der på stedet sang alle, især de unge, men desmukkeste stemmer havde handskemager *Strassers* 12 børn fra *Laimach*. Jul efter jul sang *Strassers* børn »Sangen fra himmelen« både hjemme og i kirken. Senere drog de fire af dem hvert forår mod nord. Med kæmpe-mæssige kurve fulde af handsker forlod de deres hjemegns bjerge og rejste over grænsen til Tyskland, der dengang bestod af mange små stater, hver regeret af en konge, hertug eller fyrste. De fire unge drog fra by til by og endte til slut i *Leipzig*, hvor de fik anvist en bod i elvte række, gemt i en smøge mellem to gader. De havde et stort udvalg af fine handsker med, men handelen gik dårligt. Drevet af mismod og hjemve gav de sig en dag til at synge deres sange, sådan som de plejede at gøre det ved arbejdet hjemme. Først og fremmest »Sangen fra himmelen«. De sang den kun for sig selv, men den mærkelige fortryllelse, der lå i denne sang, var nøjagtig lige så virksom i den larmende storby, som i den stille

landsby. - De forbipasserende standsede og lyttede. På én gang var der tæt trængsel om den lille tyrolerbod, og det endte med, at de solgte alle handskerne på deres disk.

Et par dage efter opsøgte *Leipzigs* organist og koncertmester, *Pohlenz*, de fire unge og prøvede at overtale dem til at synge ved en koncert, men de undslog sig. Men næste år dukkede hr. *Pohlenz* op igen og gav dem billetter til en koncert inde i byen. De fire gik generte og forventningsfulde til koncerten og blev til deres store rædsel anbragt nærmest podiet midt imellem gallaklædte tilhørere fra *Leipzigs* fornemste selskab. Endog *Deres Majestæter Kongen* og *Dronningen af Sachsen* var til stede, omgivet af et følge af generaler. Det var velsagtens for deres skyld, at hr. *Pohlenz*, den kongelige sachsiske generalmusikdirektør, havde valgt et særligt tonestærkt program. Trompet skraldede og pauker drøned. Nede i salen var larmen endnu større end på hæderspladserne, og publikum følte snart en vis længsel efter blidere toner. Kun generalerne nikkede bifaldende ved hvert paukeslag. Pludselig vendte hr. *Pohlenz* sig om, løftede hånden for at skaffe ro, og bad derefter de fire unge fra *Zillertal* om at komme op på podiet og synge deres smukke folkesange. Aldeles overrumplede måtte de træde frem for det store, festklædte publikum. De lukkede øjnene og prøvede at bilde sig ind, at de var hjemme. En akkord blev slået an - og inden de selv vidste af det, stod de dér og sang »Sangen fra himmelen«.

Da de var færdige, var der stilhed et øjeblik. Så brød bifaldet løs og ville ingen ende tage.

*

Dette var begyndelsen til mange rejser Tyskland rundt, hvor *zillertallerne* nu kunne lade handskekurvene blive derhjemme og kun behøvede at medtage deres noder. På en af disse rejser nåede de også *Berlin*. De ankom om sommeren, hvor koncertsalene var lukket. I stedet sang de i »*Krolls Etablissement*«, hvor borgerne sad over et glas øl og lyttede til musik fra alverdens lande. Også her blev »*Stille Nat*« modtaget med begejstring.

I al glæden over deres succes mærkede de fire sangfugle slet ikke, at »Sangen fra himmelen«

ved den lejlighed på sin egen stilfærdige måde forlod dem. Ganske vist sang de den stadigvæk på deres koncertrejser, men den var ikke mere kun deres egen. Andre tog den og brugte den. Først og fremmest gjaldt dette *Berlins Domkirke*. Domkirkekoeret bestod hovedsagelig af rekrutter, som under en ritmesters taktstok formåede at få alle melodier til at lyde, som om der ekserceredes: én - to . . . én . . . to . . . én - to . . . Også »*Stille Nat*« sang de således - fortissimo fra først til sidst og tilmed forskudt i takt og toneart. Den stakkels sang var næppe til at kende igen.

Først nogle år efter, da *Felix Mendelssohn* fik organistembedet og fik erstattet soldaterne med professionelle sangere, blev marchtonerne fjernet, og sangen fik sin gamle takt tilbage og dog noget af sin oprindelige, smukke klang igen. Jul efter jul lød »*Stille Nat*« i *Berlins Domkirke*, og dens tekst og melodi blev derfra båret vidt omkring, fra kirke til kirke og fra menneske til menneske.

*

Kong Frederik Wilhelm IV af Preussen var en mand, der ville have orden i tingene. Ved en julegudstjeneste i Berlins Domkirke blev han grebet af den kendte julesang »Stille Nat« og dens stilfærdige melodiske toner. Han bladede i sin salmebog og fandt frem til den. Han ville se, hvem der havde skrevet og komponeret den. Hans julestemning blev ganske ødelagt, da han så ordene »Komponist og forfatter ukendt«. En sådan anmærkning hørte ikke hjemme i den kongelige preussiske sangbog!

Efter gudstjenesten kaldte han dirigenten til sig og bad om en forklaring, som han dog var ude af stand til at give. Så tilkaldte kongen sin koncertmester, *Ludwig Erk*, der kendte ikke blot alle store mestre og deres værker, men også et utal af folkesange. Heller ikke han kunne løse gåden, og det endte med, at Erk blev sendt afsted med påbud om at finde ud af sangens oprindelse.

Det viste sig snart at være uhyre besværligt. Han rejste fra by til by i Østrig, men mødte ustandselig den samme kendsgerning: Alle kendte sangen - men ingen dens oprindelse! Til sidst besluttede han sig til at rejse hjem med uforrettet sag. Undervejs slog han sig ned for natten på en lille kro ved grænsen til Bayern. Stedet var hyggeligt, mad og drikke fortrinlig og værten meget elskværdig. I et hjørne af krostuen hoppede en munter dompap frem og tilbage i sit bur og sang. Mester Erk lagde knapt mærke til noget af det. Træt og i dårligt humør sad han og tumlede med spørgsmålet om, hvad han dog skulle sige til kongen, når han kom hjem. Han havde endnu ikke fundet noget svar, da han pludselig sprang op med et sæt, så brat, at værten bestyrtet ilede til og spurgte, hvad der var i vejen.

»Fuglen!« gispede Erk og stirrede på den lille dompap. »Den synger min sang!«.

På Erks ivrige spørgsmål for-

klarede værten, at han havde fået fuglen af en gæst som betaling, og at denne gæst havde fortalt ham, at han havde købt den i Salzburg i Sct. Peters Abbedi. Ludwig Erk erindrede nu, at Michael Haydn - en broder til Joseph Haydn - netop gennem længere tid havde boet i Sct. Peters Abbedi i Salzburg, og han tog straks af sted til klosteret, hvor han fik lov til at gennemse den nu afdøde Michael Haydns efterladte værker. Efter en uges for-gæves søgen opgav han. Han havde fortalt historien om dom-pappen til abbeden, den ældgamle prior, klosterbrødrene og korinspektøren, pater Ambrosius Prennstainer, men de rynkede bekymret panden, og abbeden erklærede strengt: »Her bliver ikke dresseret sangfugle!« Så forlod Erk klosteret og tog tilbage til Berlin. Hans næste sangbog indeholdt »Stille Nat« med den bedrøvelige fodnote: »Antagelig af Michael Haydn«.

*

Korinspektøren, som havde til opgave at holde Sct. Peters kordrenge i ørene, kunne imidlertid ikke glemme historien om dom-pappen. Han vidste meget vel, at mange af disciplene kunne finde på at overtræde abbedens befalinger, så meget mere som der blev betalt gode penge for dres-serede sangfugle. Pater Ambrosius var klar over, at han måtte bruge list, hvis han skulle finde ud af, om denne dompap virkelig var oplært af en af hans kordrenge. Da han selv var kordreng, havde han været berømt for sin evne til skuffende at efterligne de forskellige fuglestemmer. En dag, da alle drengene var samlet i sakristiet, stillede han sig så i al hemmelighed under vinduet, tog et blad for munden og begyndte at fløjte »Stille Nat« så lifligt som nogen dompap.

Det varede kun et øjeblik, før han hørte en stemme derinde råbe: »Hov du! Din dompap er

kommet tilbage!« Pateren fløjtede videre. Straks efter så han en af sine elever komme listende på tåspidserne rundt om hjørnet for at fange den fjerede sanger. Drengen stivnede, da han så, hvem det var, der fløjtede.

»Ser man det!« udbrød inspektøren. »Felix Gruber - hvem skulle nu have troet det? Hvor har du den sang fra?«

»Den har jeg fra min fader. Han har selv komponeret den«, svarede Felix.

»Din fader?«

»Javist«, vedblev Felix og tilføjede stolt: »Han er nemlig kordegn i Hallein.«

Allerede en time efter kørte inspektøren afsted med en forbavset Felix i en af klosterets fornemme kaner til hjemmet i Hallein, hvor den nu 67-årige Franz Gruber boede.

Dagen efter sad Franz Gruber ved sit skrivebord og tumlede med den svære opgave, som korinspektøren havde bedt ham udføre. Det gjaldt at sende en beretning til Berlin om »Stille Nat«s tilblivelse. Hans tanker gik tilbage til hans nu forlængst afdøde ungdomsven, pastor Josef Mohr, og den aften i Oberndorff, da sangen blev til . . .

*

Og sådan kom beretningen til at lyde:

Den 24. december 1818 sad den unge, fattige hjælpepræst, Josef Mohr, foran den opslåede bibel. Vintersolen sank langsomt ned bag højderne i vest, og skoven lå tavs i sin hvide snedragt. Landsbyens beboere var ved at gøre deres festklæder parat, for i aften skulle børnene have lov til at blive oppe for at gå med til midnatsmesse og høre det glade budskab, hvormed englens hilste hyrderne i det hellige land. Han var så dybt hensunken i sine tanker, at han slet ikke hørte, at det bankede på døren. Da han så op, stod der en bondekone på tærskelen. Hun bad ham komme for at bringe kulsvierfolkenes lille nyfødte dreng sin velsignelse. Mohr tog sin slidte præstekjole og sin endnu mere luvslidte frakke på og fulgte hende ud i skumringen. Det blæste og sneede. En stund gik de langs den skummende Salz-ach, men så drejede de ind i skoven, krydsede tilføgne dyrespor og vadede gennem dyb sne. Vinden døde hen. Den hellige nat sænkede sig over de tyste graner.

Pludselig stod de ved kulsvierhytten. Den unge præst lyste velsignelsen over hjemmet og det lille barn og gik i en mærkelig greben stemning tilbage i den stille, stjerneklare aften.

Da han kom hjem, satte han sig igen foran sin bibel. Lidt efter rakte han ud efter papir og blyant, han følte, at han måtte nedskrive det, der rørte sig i ham. Nogle få timer før midnat bankede han på døren hos sin gode ven, Franz Gruber, og rakte ham et digt på seks vers. Det var hans julegave til vennen.

Gruber læste det to gange igen og nikkede. »Dette her er netop, hvad vi har brug for«, sagde han. Men Mohr rystede modfaldent på hovedet. Hvad var versene uden den rigtige musik? »Vorherre kan vel også høre os uden orgel«, mente Franz Gruber. Mindre end en time efter bragte han noderne til »Stille Nat« til den unge hjælpepræst, som slet ikke kunne begribe, hvordan det var gået til.

»Ganske simpelt«, forklarede vennen. »Dine vers er musik i sig selv. Hør her . . .«

Således gik det til, at menigheden efter midnatsmessen hørte præsten og læreren synge en sang, som de så ofte havde gjort det, akkompagneret af Grubers gamle guitar. Snart faldt koret også ind, og menigheden lyttede andægtigt, men der var dog ingen, der vidste, at de var vidne til tilblivelsen af en sang, der skulle komme til at rejse hele verden rundt og blive kendt og elsket overalt.

*

Dér hvor den lille sang lød første gang, ligger nu »Stille-Nat-Kapellet« med et relief af de to venner. Gruber står med sin guitar, som er en nøjagtig model af den rigtige, og Mohr holder hånden bag øret for at høre, hvorledes menneskebørnene synger hans sang.

»Stille Nat«, »Stille Nacht«, »Silent Night«, »Douce Nuit«, og hvad den ellers kaldes på de forskellige sprog, synges nu i Europa, Afrika, Indien, Sydamerika og USA, når mennesker kommer sammen for at lytte til julens budskab. Hvert folk regner den i regelen for sin egen. Den hører i den grad sammen med julenat, at man skulle tro, den ganske simpelt var født af den - og det er den altså også.

HVIS DE HAVDE VÆRET SPEJDERE...

– havde DE TRE MUSKETERER ikke indladt sig i så mange slagsmål.

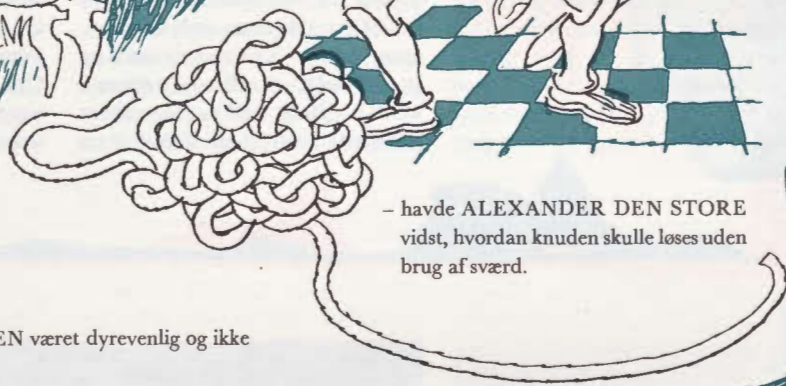

– havde NOAH kunnet sin navigation og undgået at strande på Ararat.

– havde WILHELM TELL ikke udsat sin søn for farligt skyderi, men ladet ham spise æblet med det samme.

– havde ALEXANDER DEN STORE vidst, hvordan knuden skulle løses uden brug af sværd.

– havde SCT. JØRGEN været dyrevenlig og ikke slået dragen ihjel.

– var JEANNE D'ARC aldrig trådt op i det lejrball!

Med PANIGPAQ på hvalfangst

AF JETTE BANG

Danmark er større, end man tror. Det går fra Gedser til Skagen, siger man til daglig. Skolebørnene ved bedre besked: Færøerne hører med, siger de, - og Bornholm. Røgede sild, landbrug og industri, vesterhavstorsk, klipfisk og kunsthåndværk.

Sådan ser Danmark ud i folks bevidsthed - selv i skolebørnenes. Og de burde have større fantasi. For Danmark er større. Isbjørn, blårev, sæl og hvalros. Danmark går op til Nordpolen, for Grønland og Danmark hører sammen. Drengene i Thule er ligeså danske som drenge på Sjælland eller Bornholm. Grønlanderne i Sukkertoppen er lige så meget dansker som vestjyden eller sjællænderen.

Det glemmer de voksne i Danmark ofte. Til gengæld burde alle børn i Danmark huske på det. For grønlanderne glemmer nemlig aldrig Danmark.

Panigpaq bor i Siorapaluk nord for Thule, på 77° 45' nordlig bredde - godt og vel 20 breddegrader fra Nordpolen. Han er 11 år. Hans stamme, polareskimoerne, tæller 300 mennesker og er det folk, der bor nordligst i verden. Hans farfar har været på slæderejser med Knud Ras-

mussen og Peter Freuchen, og hans oldefar har kendt Robert Peary, der opdagede Nordpolen ved polareskimoernes hjælp.

Panigpaq's farfar er en af de største fangere. I år har han fanget 74 hvalrosser og 26 hvidhvaler og narhvaler; men han ejer også den hurtigste motorbåd i hele distriktet, så han har bedre chancer for at indhente byttet end de andre. Motorbåden hedder *Kiasik*, det betyder skulderblad. Den har 12 hestes kraft, de andre fangerbåde har ikke over 10. Den er kort og stærktbygget, så den tåler at gå i is. Om foråret bygger familien en kolossal slæde, som de forspænder med halvandet hundrede hunde; og så kører de *Kiasik* ud over isen, helt derud, hvor isen hører op, og hvor der er åbent hav. Det kaldes iskanten. Dér sætter de den i vandet og rejser et par måneder på hvalrosjagt.

Panigpaq er ofte med som hjælper, især om sommeren. Engang en sommer var jeg også med - som tilskuer. De var fire mand: Panigpaq's farfar Utorniarssuaq, hans onkel Putdloq - det betyder »den duknakkede«, hans far Quaviånguaq, og Panigpaq. Det var i begyndelsen af august, hvor solen står omtrent lige højt på

FOTO JETTE BANG

himlen dag og nat. Rundt og rundt vandrer den på himmelbuen uden at røre horisonten, lige fra sidst i april til langt hen i august. Vi sejlede ved midnat og holdt nordpå hele natten og næste dag med. Bræerne blev større og større, jo længere nordover vi kom. Bredere og videre strakte de sig ud fra indlandsisen, men isfjeldene på havet blev mærkeligt nok færre og færre. Det fjerne *Akilineq* - sådan hedder Canada og Ellesmereland på grønlandsk - rykkede os nærmere. Det var næsten dækket af bræer og sne.

Ved Etah og nordefter langs Humboltbræen holder hvalros-hunnerne til på denne årstid - ude på storisen, sikorssuit, der kommer fra Nordpolen. Der ligger de med deres unger i det evige solskin. Hannerne er fortsat sydover. Langs Canadakysten eller udfor Etah trækker de i flokke, for hunnerne vil ikke vide af dem, mens de har unger.

Vi mødte vores flok henad klokken 10 om formiddagen udfor Kap Alexander. Der var nok seks, jeg fik ikke tal på dem. To skilte sig ud fra de andre, som stak af og reddede livet.

Når de dykker, skal de have bagkroppen krummet op over

havfladen. Baglufferne svinger helt afslappet, ligesom overgivent i luften. Så fik de kuglen i bagdelen, et forholdsvis nemt mål for så gode rifler, som thulefolkene holder sig. De dykkede langt under havfladen, gik dybt nede og hurtigt. De var dygtige flygttere, men havde ingen chance. Der var ikke et isfjeld i miles omkreds, bag hvilket de kunne skjule sig, når de skulle op at ånde.

»Fuld kraft«, råbte farfaderen. Motorbåden rystede under maskinens kraftudfoldelse. De to fulgte ad, flygtede side om side, enige om retningen.

Ned igen. - Et skud ramte dem hver, ligesom før. Båden sagtnede farten, afventende.

»Dér«, råbte Panigpaq og pegede. De var dukket op, langt væk, svære at se lige imod solen. Igen dundrede motoren, og båden rystede i fugerne under den vilde forfølgelse. Panigpaq fik rorpinden, de tre holdt sig klar med riflerne. »Længere til venstre - ligeud - til højre, til højre«, skreg han.

De fik hurtigt dødsskuddet!

Jollen kom i vandet, Panigpaq sprang i sammen med sin far, og hvalrosserne blev fæstede med en kobberrem, en til forskibet

og en til bagstavnen, en på hver side af motorbåden, og så mod land til et passende sted på fjærden. Der trak de fire fangstmænd byttet så langt op, som de formåede. Det foregik med et taljesystem omkring et klippestykke. Over to tons vejede hvalrosserne tilsammen. Flænsningen måtte vente, til de ved ebbetid lå på tørt land.

Vi sejlede fra dem nordpå et stykke vej, til de fandt et elvløb til kogevand. Panigpaq tændte primussen og kogte kaffe. Jeg havde kiks med, og lidt snaps på bunden af en flaske. Vi delte. Det gjorde godt ovenpå anspændelsen og sliddet.

Nu manglede vi rigtig mad. Det tørrede kød var spist. Vores bytte kunne vi først fortære efter ebbetid og mange timers flænsning. Men Putdlok og Panigpaq gik i land ved et fuglefjeld, klatrede tilvejs, Putdlok efter nogle grønne urter, der giver et skarlagensrødt afkog, som fin frugtsaft, når det bliver sødet med sukker. Panigpaq derimod skulle fange de store, flyvefærdige havmågeunger. Det var hans speciale. En dreng er så let, han klatrer næsten bedre på udsatte steder med løse sten end de voksne. Panigpaq har sin egen salonriffel til

sæler og harer, men på den bratte fjeldside er sten bedre som jagtrøds-kab. Grønlanderbørn øver sig hver eneste dag på at kaste til måls med sten. Og de har lært en bestemt måde til hurtigt at aflive de ramte fugle.

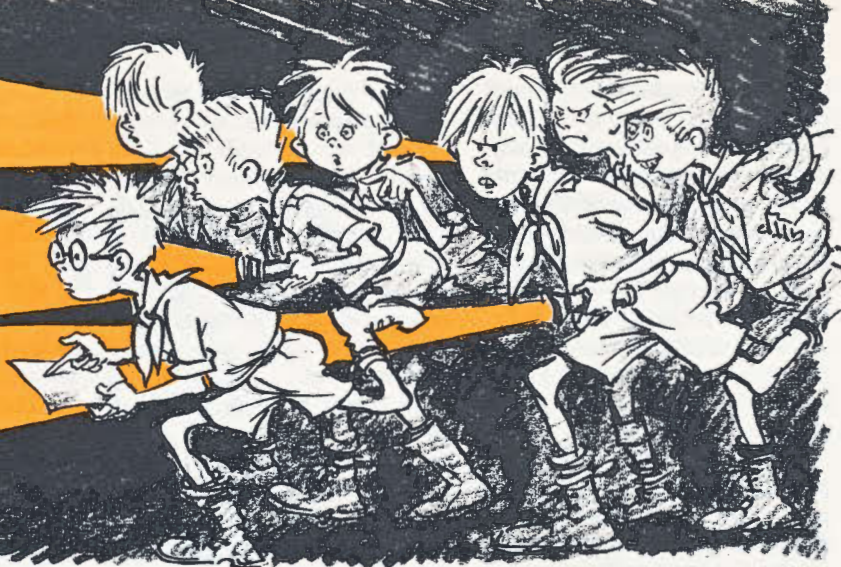
Han kom tilbage med to. De var vel næsten en meter i vingefang. Dem flænsede han, og vi kogte og spiste dem.

Seks timer efter var det lavvande. De flænsede i fem timer, to hvalrosser og en hvidhval, et kæmpemæssigt slid for fire mand. De store, tunge kødstykker slæbtes op over havstokken og blev dækket med sten og klippestykker i depot, sikret mod rævene.

Så sejlede vi endelig hjemover mod Sinorapaluk, rige på kød og elfenben, mætte og trætte. Jeg kom for sent til det skib, der skulle have ført mig sydover mod Upernavik, Godhavn og Godthåb. Mine planer måtte ændres og rejsen afkortes. Men jeg havde oplevet et døgn af Panigpaq's liv.

UH, FOREN SPÆNDENDE NAT!

BLADE AF EN SPEJDERFØRERS DAGBOG · ILLUSTRERET AF THORA LUND

Unge Hansen er lige kommet til øen og har overtaget 1. bytrop. Han er fuld af ideer, unge Hansen, - det har han altid været. Han havde været af den slags drenge, der eksperimenterede med eget fyrværkeri, så ruderne sprang i det lille hjem, reparerede nye græsslåmaskiner, så de blev ubrugelige, og underholdt sine små søskende med eventyr ud af egen fantasi, så de ikke en gang kunne græde sig i søvn, men måtte have nervepiller.

Men nu er unge Hansen voksen og trafikassistent og bruger sine ideer i en god sags tjeneste. Og nu har han fundet på, at han vil lave en natøvelse for alle spejdere på øen, og han kalder førerne sammen og tilbyder at lave en sådan øvelse. Det skal nok blive »alle tiders natøvelse«, lover han. Og *det* bliver det.

- En lørdag aften i september måned mødes patruljerne på Stortorv. De er mange, gule, grønne og blå i glad mangfoldighed. De står og tripper i efterårskøligheden, mens unge Hansen, der føler sig som en general før slaget, går rundt og giver instrukser, uddeler hemmelige depecher og sender styrkerne af sted.

- Bæverpatruljens 7 medlemmer starter i løb øst på. Ole er deres fører og meget ærekær. Han har benyttet ventetiden på torvet til at heppe sin patrulje, nu skal Bæverne sandelig stramme sig an og vinde. De har skottet til konkurrenterne og udset sig Panterne og Vi-vil-frem som de farligste modstandere - pigerne regner de ikke med, hvordan skulle de kunne klare et natløb?

De åbner depechen ved krudttårnet. Den rummer en bunke

verdensretninger og atstande - de må skulle ud i retning af flyvepladsen. Peter samler et brev op fra skovbunden. Har det mon med legen at gøre?

Lommelygterne kommer frem, og en bunke volapyk studeres. Det må være en kode. Man prøver sig frem med hvert andet ord, hvert tredie. Man prøver bagfra. Men nu skubber Flemming brillerne op i panden og stikker de nærsynede øjne helt ned i papiret og ser, at nogle af de maskinskrevne ord er særlig fremhævede, - og nu kommer der mening i det skrevne: *Mød os kl. 12 ved den krogede fyr ved flyvepladsens sydlige ende, 350 m fra vejen.*

Bæverne kender den krogede fyr og begiver sig på vej. Månen er ikke fremme, og de sniger sig frem på bedste indianervis. De aner to mænd ved den krogede fyr. Drengene er lidt i tvivl: skal de gå hen og melde sig som bæverpatruljen, eller hvad ventes der af dem? »De taler russisk!« hvisker Flemming ophidset. - »Vrøvl!« hvisker Peter tilbage, »de taler tysk, ti stille lidt!« De lytter, fanger et par ord her og der, men Peter, som har tysk familie, fanger det hele og gør tegn til de andre, at de skal trække sig lidt tilbage, ud af hørevidde. Han er helt strittende af spænding. »Det har slet ikke noget med vor øvelse at gøre!« hvisker han, »det er spioner! De taler om rekognosceringer og om en lille maskine, der kommer kl. 1 og sætter et par mænd af!« Drengene ser uvisse hen mod skovbrynet, hvor et par cigaretter gløder. Ole tænker sig om og giver så sine ordrer: »Vi må til-

bage til byen og melde det til politiet. Vi kan ikke gå ind i et hus og låne telefon og tale om den slags. Ingen andre end politiet må vide noget om dette her!« Bæverne er i god form, de løber tilbage til byen med en fart, som nu og da tager pusten af Lasse. De er i byen igen kl. 0,30, og hvis nu bare den vagthavende vil reagere lidt hurtigt, kan det nås. Den jourhavende er Mortensen, som er ved at gætte kryds og tværs og grunder på, hvad mon en gud på to bogstaver kan være. Han lytter til drengenes beretning, skubber brillerne op og ser på dem, - jo, det er ordentlige drenge, som ikke er ude på skæg og ballade. Han studerer brevet, de har med, det har østtysk frimærke i hjørnet, der må være noget fordækt ved dette her, han må hellere ringe til politimesteren. Politimesteren har været til herremiddag og er svær at vække, men da han hører, hvad det drejer sig om, er han helt vågen og mener, sagen absolut bør undersøges. Der har været så megen snak om overflyvninger på det sidste. Begge vogne fuldt bemanded og med slukkede lygter naturligvis, må afsted. Telefonen kimer i 12 hjem, 12 mænd alarmeres, og 12 koner føler sig alarmerede. Politimesteren mener, han hellere må ringe til kasernen og få et par patruljer med ud.

*

Mens bæverpatruljen løber ad krudttårnet til, løber pigespejderpatruljen Bierne mod nord. Der er lige så megen ærgerrighed i Bierne som i Bæverne - de mener, at drengene kan de nu nok

klare, de sjusker altid med opgaverne, nej de er farligere de der Vildgæs fra KFUK-troppen. De er fulde af gåpåhumør og glæder sig til en spændende nat. De åbner deres depeche og får besked om at finde vej med silvakompas hen over det mosede terræn og vil formentlig senere skulle gennem skoven. »Hvad er det?« spørger Birthe og standser op, »er det ikke røg?« Alle vejrer og mærker tydeligt brandlugt, som fortættes, jo nærmere de kommer skoven, og pludselig ser de røg vælde op fra et lille hus i skovkanten og et flakkende svagt ildskær bag en rude. Birthe ser sine folk an. »Vi må naturligvis tage os af dette, før vi leger videre«, siger hun, »Mette og Lone er bedst til at løbe. I løber tilbage til den gård, vi passerede for ti minutter siden. I må banke folk op og ringe til brandvæsenet. Men giv nu ordentlig besked! Vi andre må løbe til huset og se, hvad vi kan gøre, der kan jo være folk i det!«

Mette og Lone løber det bedste, de har lært. De har besværet med at vække andre end et par hunde, der til gengæld gør, som om alle onde ånder var ude i natten. Til sidst dukker dog gårdejereren op. »Sært«, siger han, »der bor ellers ingen mere i den gamle rønne, men der kan selvfølgelig være en vagabond!« og han ringer til brandvæsenet.

Den vagthavende brandmand er også ved at gætte kryds og tværs, men *han* fundet guden på de to bogstaver. Næ, men da, jamen brænder det i det gamle hus, jamen vi skal være der i løbet af ingen tid! Og samtidig med, at politibilerne med slukkede lygter lister mod øst, farer brandbiler med trut og trat mod nord, vækkende alle mennesker i Lille Mads's Stræde og omegn. Rulle-

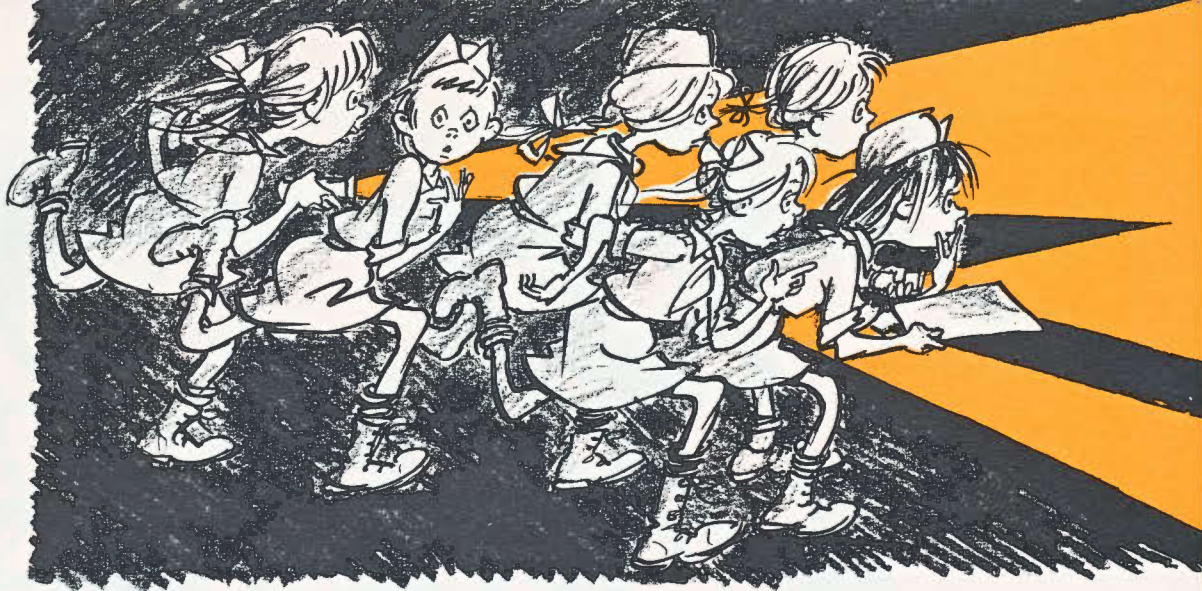

gardiner farer til vejrs, gardiner bliver skubbet til side, og folk ser ud efter brandskær på himlen - det må da være en gevaldig brand med sådan en udrykning!

Og hvad er nu *det* - er det ikke ambulancehornet i den anden ende af byen? Hvad sker der dog? Folk på vestkanten vender sig uroligt i sengene, det var da en svær fart, ambulancen har på, det må være en sag om liv og død! Hvad er der dog på færde - ja, hvad er der på færde vest på?

Julie har en patrulje af nyoprykkede grønsmutter, som egentlig var for små til at være med, men de plagede så meget, at de fik lov alligevel. Da det kom til stykket, mødte dog kun fire på Storetorv. Af dem var allerede tvillingerne, der altid plejede at falde i søvn, om det så var juleaften, på slaget 20,30, så søvnige, at de i ét stort fællesskab spurgte, om de ikke hellere måtte gå hjem igen? Ved byens udkant fik Dorthe så ondt i maven, at hendes gode veninde Hedvig hjælpsomt mente, det nok var blindtarmsbetændelse, og det døde man af, hvis man ikke straks blev opereret! Og så gik hun med Dorthe, der nu stortuede af både skræk og mavepine.

Og der gik nu Julie alene ud ad vejen. Hvad skulle hun egentlig gøre? Det var så sært, sådan bare at sjoske hjem igen. Men hvis hun nu gik videre, mødte hun måske en patrulje, hun kunne slutte sig til. Nu og da kom månen frem fra sine farende skyer og skinnede klart over markerne hen mod Vestsboen. Men som regel var der ingen måne, og verden var meget mørk, da hun nåede skoven. Det er egentlig mærkeligt, jeg ikke er bange, tænkte hun, jeg var da mørkerød nok, da jeg var lille, og hvad

mon lilleemor ville sige, hvis hun vidste, at her gik jeg muttersene i en skov . . . muttersene? Jamen lød der ikke skridt? Hun standsede op, men hjertet hamrede, så hun syntes det måtte kunne høres hjem til Storetorv. Lyden kom fra højre med svappende trin i efterårsløvet. Skal jeg blive stående? Er jeg blevet set? Skal jeg løbe . . . løbe . . . løbe?

Men før hun får sig bestemt, rettes en lommelygtes lys imod hende, og en lidt ru drengestemme siger: »Åh, er det dig, Julie?« Hun er lige ved at tude af lettelse, det er jo Mikael! Julie fortæller, hvorfor hun går rundt alene her, og Mikael, at han er blevet væk fra sin patrulje, da han ville undersøge et spor. De er begge ærgerlige over at skulle gå glip af en god leg, men Julie foreslår, at de går videre sammen, ja, de kan naturligvis ikke deltage i konkurrencen, men de kan da løse opgaverne måske og få turen med. Mikael tøver et sekund - han bryder sig ikke meget om piger - endnu -. Men nu er det jo Julie, og hende er der ikke så meget pjat i som i de andre piger i klassen.

Altså følger de Julies depeches ordrer og kommer til en lille åben plads i skoven, hvad nu? De prøver at se sig om i mørket, bogstaveligt at snuse efter den opgave, som må være her, hvis de ellers er gået rigtigt. »Vi må lede systematisk«, siger Mikael sammenbidt, og med næserne og lygterne i jorden leder de.

Pludselig standser de forfærdede. Der lyder en jamren et sted i mørket. »Er det et anskudt dyr?« spørger Mikael, nej, Julie mener, det er et menneske, hun

synes, hun har hørt det sige »å nej, å nej«. Lyden holder op sommetider, så kommer den igen, hvad det så er, hvem det så er, må det være et menneske i stor nød! »Hør!« siger Mikael, »vi må ikke spille tiden: Hvis du nu løber ned ad stien der, kommer du til skovløberhuset, stien går lige derved, og der er telefon, og så ringer du efter ambulance. Imens leder jeg så videre. Eller vil du hellere lede, så skal jeg løbe?« De spilder ikke tiden på diskussion, Julie løber ad skovløberhuset til, og Mikael går efter lyden, når den med mellemrum stiger som et jammerhyl mod de mørke kroner.

Ja, sådan gik det til, at en hel ikke så lille bys nattefred blev spoleret, fordi en ung mand havde lavet en for god øvelse. Ganske vist rykkede politiet lydløst ud, som vi ved, men hjemme sad deres koner og var bekymrede, fordi verden efterhånden var så helt af lave. Og på kasernen surmulede soldater, som var blevet alarmerede og skulle være parate til hurtig udrykning, om nødvendigt. Og hvad fandt man ved flyvepladsen? Et par meget flove tropsassistenter, som unge Hansen havde placeret under den krumme fyr, hvorfra de skulle sende patruljerne videre.

Brandmændene, ja, de sparede ikke på hornene, da de kørte nord på, for det var så længe siden, de havde været ude, så de lod hornene give alt det, de havde i sig. Da de kom til hytten, var røgbomberne ved at fuses af, og en meget ung patruljefører stod i den røgstinkende stue med et vådt tørklæde om mund

og næse og skældte ud (med så megen kraft, man nu kan præstere gennem en maske) - på en Sct. Georgsgildebror, der sad på gulvet, kulsort i ansigtet og ro-dende i den jerngryde, som ved hjælp af savsmuld og petroleum gav »ildskær«. Hvor Birthe holdt op, fortsatte første-brandmanden.

Ambulancefolkene fandt efter telefonbeskeden frem til den åbne plads i skoven, - hvor Mikael stod hundeflov og uheldig under en nu grinende måne - med den båndoptager, der var indstillet på at jamre i 10 minutter og derefter på at give besked om, hvor man nu skulle begive sig hen!

- Unge Hansen fik en meget urolig søndag.

En politibetjent stillede med skriftlig ordre fra politimesteren til Niels Otto Natanael Hansen om at møde på politigården næste morgen for at afgive forklaring. Brandvæsenet ringede og sagde, at han måtte regne med en meget stor bøde, fordi han havde ulejligt »væsenet« forgæves og gjort det til grin. Og overlægen fra sygehuset mødte personligt op ved frokosttid og så interesseret på Hansen og spurgte, om han var sikker på, han var rigtig klog? 200 spejdere har 400 forældre, og der var en del af disse, der lige syntes, de ville tale et par alvorlige ord med den unge mand. Og på trappen sad en ung journalistelev og godtede sig, for han regnede med at lave en reportage og få et interview, der med et slag ville gøre ham berømt.

Jo, jo, det blev virkelig alle tiders natmanøvre.

JULEKRYBBEN

Der findes mange billeder af den hellige familie julenat. I kender alle fra gengivelser i hvert fald en del af de gamle billeder, hvoraf nogle var malet i olie, andre i kalk, nogle samlet af mosaikker og atter andre skåret ud i træ. De smukkeste er de helt gamle fra middelalderkirkerne, - klare og enkle som de er.

I Arenakapellet i Padua hænges et billede af Giotto, som har været forbilledet for den julekrybbe, tegneren Ernst Clausen har tegnet til Spejderjul 1964.

Siderne klæbes med en god

lim på karton, lægges i presnatten over, hvorpå figurerne skæres ud med en skarp kniv og omhyggeligt.

Den fotograferede model, som her vises, er udført af pigespejdere og viser, hvordan figurerne skal anbringes. Som baggrund anvendes blåt karton eller blåt papir, der er klæbet pap på.

Glorierne kan erstattes af guld-papir, hvorved figurerne vil komme til at ligne de gamle middelalderbilleder bedre. Giotto og hans samtidige anvendte netop guld i deres teknik.

ERNST CLAUSEN

Hen gennem Strædet havde Abel Schrøder ikke mødt et menneske, og nu standsede han op. Han var godt træt i armene, for sølvdukaterne i den udhulede djævlfigur vejede mere, end han havde tænkt sig. Og også kappens lommer var fulde af penge.

Både pladsen foran Sankt Morten og Strædet var øde. Kun omme fra Christoffers kro på Torvet lød stort skrål, blandet med stumper af franske og tyske soldaterviser. Dragonerne af den franske salvegarde under ritmester Cascapelle og soldaterne af oberst Aschenbergs regiment havde nu

forbudt byens borgere al færdsel uden døre en time før solens nedgang og en time efter solopgang. Det bare fordi Hans Iversen, den logrende hund, var blevet fundet myrdet i sin seng natte efter en fest på Rådhuset. Her havde borgmester Peder Seyersen i spidsen for rådet været tvunget til at deltage, og Hans Iversen havde råbt op om, at »nu er vi alle svenskere«, så derfor gik han i svensk tjeneste. Og så foreslog han en skål for »vore svenske brødre og de fremmede gæster fra de sydlige lande!« Da gen efter var han død; de frem-

forsamlinger i kirkerne havde kommandanten forbudt. Alligevel var der en dyrebare grund til, at han begav sig til kirken, og samtidig ville han spille til julen, som han plejede.

Demange indkvarteringer havde efterhånden ribbet byens borgere for alt. Men hidtil var det lykkedes sognepræsten, hr. Laurits, at holde skjult for svenskerne, at Sankt Morten ejede en anseelig formue i blanke dukater. Forgangen uge havde oberst Aschenberg og hans soldater imidlertid endevendt præstegården og truet hr. Laurits fra samling og

han havde gemt nogle af pengene. Denne djævel ville han anbringe uden for selve nadvergruppen, hvor han skulle sidde og gribe efter den pung, som Judas holdt i hånden. Julenat havde soldaterne formentlig travlt med at fejre den hellige fest på deres manér, så Abel Schrøder regnede med at få fred til sit værk.

Barfrost havde det været uge efter uge. Og godt var det, tænkte Abel Schrøder, idet han holdt fast i kappen ved de tunge lommer, for at de ikke skulle svinge, og skyndte sig over pladsen og

Billedsniderens julenat

AF PREBEN RAMLØV

ILLUSTRERET AF
AXEL MATHIESEN

i lang tid gjort byen usikker at færdes i for fredelige borgere. Og den dødsensskræmte borgmester Seyersen blev ved at fortælle folk, at man måtte finde sig i alt for simpelthen at overleve. Men værre og værre blev det, for hver gang en ny afdeling soldater slog sig ned i byen.

Et øjeblik lyttede Abel Schrøder til soldaternes sang. »- håbløst umusikalske!« snerrede han, idet han vendte ryggen til sangen og den bidende blæst, som strøg gennem Strædet.

Den gamle billedsnider og organist ved Sankt Morten sukkede. Så sørgelig en jul havde man dog aldrig før set frem til! Og så havde den svenske kommandant

mede lejetropper til offentligt raseri og de gode næstvedborgere til inderlig fryd.

Man hviskede om, at det var snaphanerne, der havde prikket hul på ham i ly af natten for at se efter, om hans blod nu også var så svensk, som han havde påstået. Da morderen ikke blev fundet, havde kommandanten bekendtgjort sit udgangsforbud ved trommeslagning gennem byens gader.

Abel Schrøder så op mod Sankt Mortens tårn, der luede i eftermiddagssolen for enden af strædet. Snart var solen nede. Og så var det julenat. Men Abel Schrøder skulle ikke som vanlig spille til gudstjenesten, for også

sans, så han endnu måtte holde sengen og knap havde fået talens brug tilbage. Degnen havde også haft deres besøg, og nu ventede Abel Schrøder dem når som helst. Og da han havde pengene i sin varetægt, ville han benytte julenatten til at forsøge at få dem i sikkerhed.

Lige før udgangsforbuddet havde Abel Schrøder fået bragt de løse dele og alle figurerne, som skulle blive den nye altertavle, om i Sankt Morten og var begyndt at prøveopstille den. Alene havde han arbejdet i kirken den sidste tid, havde skåret et gemme i kroppen på Judas og havde hjemme skåret en djævel, der også havde et hulrum, hvori

ind i våbenhuset. Så var der da ingen sne, hvori hans fodspor kunne røbe ham. De dukater kom Aschenberg til at lede længe efter, for Judas og djævelen havde god forstand på penge! Befriet lo han, idet han skubbende den yderste port til efter sig.

Nøglen knirkede i låsen, så det gav genlyd inde i den tomme kirke. Han puffede døren op med skulderen og pressede den i igen. Stod så et øjeblik og lyttede. Herinde var allerede dunkelt. Besværligt kravlede den gamle mand op på en af bænkeraderne henne ved vinduet og så ud. Men der var ingen, hverken danske eller fremmede, at se.

»Gad dog vide, om nogen vil

finde på at komme herind en højhellig juleaften!« mumlede han. »De fremmede krigsfolk er så overtroiske. Og ser de lys i kirken og hører orglet tone, vil det snarere skræmme dem bort.«

Abel Schrøder kom ned fra bænken og gik op til koret. Her stod han et øjeblik og betragtede sit værk. Hans små, hvasse øjne vandrede fra den ene gruppe til den anden i forsøg på at gennemtrænge halvmørket.

Så gav det et stød i ham. For pludselig kom han i tanke om, hvad han havde at gøre. Febrilsk lagde han djævelen på al-

at anbringe djævelen med den gridsk opadstrakte hånd ved Judas' fødder. Da han var færdig, bankede han med knoen på nadverbordet foran apostlene, derefter på Judas og djævelen. Lyden var ens alle tre steder, dump og hård. Egetræ af den bedste sort, som han havde haft liggende i årevis. Han tog en kniv fra bordet og rettede lidt ved en af djævelens fingre.

Og således pudsede Abel Schrøder med kniven snart her og snart der, mens han flyttede lyset fra gruppe til gruppe. Han glemte hurtigt både svenskerne

lys, han holdt i hånden. Og det blev stærkere og stærkere. Til det var ved at blænde ham. Det kom fra de himmelske hærskaarer på hans egen altertavle, og alle lovede de Gud og sang: »Ære være Gud i det Højeste! Fred på jorden! I mennesker velbehag!«

Men brat forstummede sangen, og lyset svandt ind til den enlige prås, han havde mellem fingrene.

For nede i kirken blev den tunge dør knaldet op.

Braget rullede gennem rummet og fik den iskolde luft til

trykke sig bort i mørket. Abel Schrøder genkendte straks borgmester Peder Seyersen.

Aschenberg standsede foran Abel Schrøder, smækkede hælene sammen, så sporerne klirrede, og gjorde honnør: »Godt, at vi fandt ham her. Så kan han hjælpe os. For vi kommer for at undersøge, om det lille Jesusbarn har lagt guldæg til os i sin krybbe denne hellige julenat!«

Cascapelle lo, så tårerne trillede ham ned over kinderne, mens han havde travlt med at sno sit overskæg. »Den tapre oberst er en stor spøgefugl at

terbordet og stak fingeren om bag ryggen af Judas, der sad yderst i nadvergruppen forinden. Det var skam fint arbejde! Hvis man ikke vidste om den, kunne man ikke finde slidsen! Med et fast ryk fik han hele ryggen til at glide op som et låg, og med ivrige fingre begyndte han at tømme sine kappelommer for dukater og stable dem ind i kroppen på Judas. Han havde beregnet det rigtigt: alle de penge, han havde i lommerne, kunne være der. Forsigtigt skubbede han rygstykket ned og følte efter en sidste gang. Så pustede han ud af lettelse. Derefter famlede han sit fyrstøj frem og tændte et lys på alterbordet, og gav sig i lag med

og juleaften. En enkelt gang lyttede han, da en flok syngende soldater kom forbi kirken. Han stak kniven fast i bæltet, mens han hørte efter krigsfolkene, der hujende forsvandt hen ad Strædet mod Torvet. Nu var det vist tid at spille på orglet. En sidste gang så han hen over nadvergruppen.

Da studsede han. Nede fra tårnet kom der en let støj. I det samme begyndte uret at slå. Så var det altså kun den lette klirren fra tårnuret, når det faldt i slag, han havde hørt. Uvilkårligt talte han med: - to, tre, fire, fem - - - - - tolv!

Da var det pludselig, som kom lyset omkring ham ikke fra det

at trække sig sammen med en hæsligt sitrende lyd. Langsomt drejede han sig om mod mørket.

Rank stod den gamle mand og løftede lyset højt over sit hoved. Raske trin skrubbede hen over gulvets fliser. Og med raslende sporer kom tre skikkelser op mod ham. En bralrende latter fyldte luften.

»Kreuz Donnerwetter! Hvad et det for en skrutrygget djævel, der læser sort messe her i kirken midt i den hellige nat - - -!« Ind i lyskredsen kom oberst Aschenberg og den lille franske ritmester Cascapelle. Tydeligvis havde de flittigt drukket juleind. Deres ansigter blussede. Bag dem søgte en tredje skikkelse at

fejre jul med!« hikkede han. Aschenberg vendte sig brat og landede fat i kraven på borgmester Seyersen og hev ham hen foran Abel Schrøder: »Se på ham! Er det ham?«

»Jo, jo -,« peb Seyersen, »det er kirkens organist, billedsnideren Abel Schrøder! - - - forstår du, Abel! d'herrer har tvunget mig til - «.

»Hvad siger han? Tvunget!?« brølede Aschenberg. »Inviteret ham har vi. Inviteret ham til at fejre juleaften med os. Og så ville vi også invitere herr organisten. Men han var ikke hjemme. Hans frue sagde, han var i den kolde kirke, uff så koldt! Derfor tog vi også

et par flasker med os!« Han svingede et par vinflasker op foran Abel Schrøders ansigt. Cascapelle greb dem ud af hånden på ham, stillede den ene fra sig på alteret, rev proppen af den anden og tog sig en ordentlig slurk. »Uf ja, koldt!« sagde han og så sig gysende om.

»Vi har jo hørt,« fortsatte Aschenberg, »at han har været så venlig at opbevare kirkens dukater, til Cascapelle og jeg skulle bruge flere penge. Men vi fandt ingen penge i hans hus, slet ingen. Men ved hjælp af små venlige opfordringer fik vi da mester Schrøders frue til at fortælle os, at mesteren var i kirken for at fejre det lille Jesusbarn. Så går vi alle tre ud for at hjælpe ham. Røgelse og myrrhaskær kan han selv beholde. Men *guldet*, det skal han tausend sacramento vise os, hvor er!«

Abel Schrøder havde hele tiden stået ubevægelig.

»Ja, I er kønne Helligtrekonger!« sagde han og løftede sit lys, så skæret faldt over dem alle tre.

»Helligtrekonger! - ha - ha - ha!!« Aschenberg dunkede Seyersens i ryggen. »Hører han det, herr borgmester! Helligtrekonger! Herr organisten behager at holde juleskæmt!« Med en utålmodig håndbevægelse skubbede han pludselig Seyersens til side,

så han tumlede hen ad gulvet. Derefter gik han med et vildt blik ind på livet af Abel Schrøder, som blev maset op mod nadvergruppen, så djævelen, der kun var løseligt anbragt, faldt på gulvet. Abel Schrøder så hurtigt ned efter den, om den var gået i stykker. Men den havde holdt. Aschenberg greb ham i håret og vred hans ansigt om mod sit og sagde: »Men nu er jeg ikke mere oplagt til spøgefuldheder! Nu siger han os, hvor han har gemt pengene!«

»Jeg ved ikke om nogen penge, hr. oberst!« sagde Abel Schrøder. »I mange måneder har jeg ikke fået min løn. Og dog arbejder jeg på denne altertavle, også i denne hellige nat.«

»Basch!!« spruttede Aschenberg. »Han snakker, gør han! Tænd os hurtigt nogle flere lys, herr borgmester!« Han sparke efter Seyersens, der skyndte sig at komme uden for rækkevidde og fik travlt med at tænde lys.

Aschenberg var begyndt at stampe rundt mellem korets virvar af egebjælker, træfigurer og værktøjskasser. Han trak sin kårde fra gehængen, hamrede med håndgrebet på alting og sparke til, hvad der lå ham i vejen. Så flåede han med ét en pistol fra bæltet og satte den mod Abel

Schrøders bryst: »Nu siger han os lige på minuttet, hvor kirkens penge er gemt! Ellers skal hans frue blive enke endnu i denne hellige nat!« Hårdt trykkede han løbet ind mellem Abel Schrøders ribben. Men denne lod som ingenting og sagde: »Se, her sidder Judas ved Herrens bord. Ser I hans lumske ansigt -«.

»Ja, han sidder og ruger på en hemmelighed med det lumske ansigt. Basch! Udflugter!« brølede Aschenberg. »Du ruger selv på en hemmelighed. Kom så frem med den. Sig os så, hvor de penge er!«

Aschenbergs spiritusånde fik Abel Schrøder til at hoste, men han fortsatte: »- her er pungen med de 30 sølvpenge!« Han pegede på Judas-figuren.

»30 sølvpenge -!« brølede obersten, »Judas -! Nu ikke mere dukketeater. Det er ikke det, vi er kommet for at se. Nu gælder det ikke Judas' penge. Men alle - alle siger jeg - alle kirkens dukater.«

»Jeg har jo sagt -« begyndte Abel Schrøder. Men Aschenberg fór ind på ham og vred hans ene arm rundt: »Han har sagt - han har sagt - sagt - hvad har han sagt!? Kom her Cascapelle! Vi binder denne lille djævel til hans egen kirke, mens vi undersøger den.«

Han flåede sit gehæng af, og med et par raske greb surrede de to mænd Abel Schrøders arme ind til kroppen ved hjælp af skulderremmen og bandt ham til en af kirkebænkene neden for kortrappen. Derefter gik de i gang med at banke på alle fliserne i koret, væltede flere bænkerader, sparkede Seyersens af sted foran sig og truede ham til at fjerne Abel Schrøders sager fra korgulvet, så de kunne banke og hamre alle vegne i deres søgen efter et hulrum, hvor pengene måske var. En gang imellem holdt de sveddryppende inde og tog sig en slurk af flaskerne.

Pludselig slængte Aschenberg en flaske fra sig ned i mørket, så den knustes: »Jeg tror, den gode billedsnider har haft os til bedste, og det her midt i en hellig nat. Her er ingen dukater. Og vi har ikke mere vin.« Han gik ned foran Abel Schrøder og stod et øjeblik og lo ad ham. »Nu kan I stå her resten af natten og lytte efter, om I kan høre englens synges julesalmer. I morgen tidlig, en time efter solens opgang, skal borgmester Seyersens komme og løse jer. Hvis han da ellers kan stå på sine ben til den tid!« Han lo og dunkede fornøjet Cascapelle i ryggen.

»Kom så, borgmester!« råbte han. Og da Seyersens, som havde

sat sig på korrappen og gnedet sine ben, var lidt sen til at rejse sig, skød han sin pistol af i retning af ham. Seyersen sprang op med et vræl og faldt så lang han var, mens Aschenberg og Cascapelle omarmede hinanden af morskab. Så hev de fat i hver sin af Seyersens arme og trak ham ned mod døren, idet de gav sig til at skråle en rå vise. Nede i mørket lød Aschenbergs stemme: »Gilllædelig julll, herr billedsnider!« I det samme skød han sin pistol af igen.

Kuglen ramte fliserne foran alteret og ændrede retning, så den røg op og slog hovedet af Judas. Et brøl fra de to hilste den bedrift. »Der sprang hovedet af den slemme Judas. Så får I noget at bestille i juledagene.« Så knaldede de døren til, og yderporten blev slået i med et brag. Længe kunne Abel Schrøder høre deres skrål om gennem Strædet.

Oppe på alteret blafrede lyserne. Det skinnede fra det sted, hvor Judas' hoved havde siddet, og det glimtede flere steder på alterbordet. Abel Schrøder svedte ved synet. Hvad nu, hvis de alligevel kom tilbage? Han sled i remmen. Men den sad stramt og snærende. Da kom han i tanke om kniven, han havde stukket fast i bæltet. Den pressede

ind mod hans lår, kunne han mærke. Igen begyndte han at vride sig i remmen.

Time efter time gik.

Først da det var begyndt at lysne, havde han fået lirket remmen så meget, at han kunne få kniven frem, og længe varede det, før han fik skåret remmen over, så han kunne slide sig løs. Han var ved at falde om af udmattelse og stivhed i lemmerne, men slæbte sig op til alteret. Hurtigt stoppede han dukaterne tilbage i Judas' krop. Hovedet var næsten uskadt. Han pressede det på plads og greb et af alterlysene. For at skjule splinterne i bruddet, lod han den flydende voks dryppe ned på figuren.

»En forræder kan bruges til meget - - også til det gode!« mumlede han.

Nu skinnede solen ind ad de tilisede vinduer i koret. I det samme hørte han en let støj nede ved døren. Borgmester Seyersen kom listende ind og styrede med vaklende skridt hen mod kirkestolen. Da han så de overskårne remme, hvormed Abel Schrøder havde været bundet, kom der et forskrækket grynt fra ham, og han skulle til at løbe ud af kirken igen.

»Glædelig jul, Peder -!« sagde Abel Schrøder og vaklede ned mod ham.

*En lille pige med guld i hår,
som tænder lys på sit juletræ.
Hun når jo bare de nedre grene,
de andre tændes af hendes far.*

*Hun tænder lys efter lys på træet,
så langt hun når med sin lille ild.
Lær os, du lille, at tænde lyset
der, hvor vi netop kan komme til!*

PUS BRODAL

*Har du et gyldent neg til mig
ved nytårsny?
Det blæser koldt fra den åbne vej,
det sner fra sky.
Der er så knugende mørkt ved nat
for en lille fugl.
Menneske! Har du et neg til mig,
et neg til jul?*

*Har du en plads i dit unge sind,
et åbent rum
for den, som er bange og helt forladt
og fryser stum?
Verden er kold og vinterhård,
vær selv et skjul!
Giv hver en fattig, ensom sjæl
et smil til jul!*

MARGRETHE PARM

Den Blodsede Kolumbus

GURLI VIBE JENSEN FORTÆLLER OG THORA LUND TEGNER

Jeg er sikker på, I kender navnene på kongen, dronningen og prinsesserne. Jeg siger ikke, det er forkert, men det, jeg gerne vil vide, er, hvem der kender mit navn?

Jeg hedder »Den blodsede Kolumbus« - kort og godt. Det med det blodsede kommer nu nærmest af, jeg har så en rund mave. Det er ikke til at se, hvad der ligger og flyder på jorden, når ens mave er for stor, og det er for resten også svært at bukke pænt. Selv om man har det med at falde over tingene, kan man jo godt være født i Amerika. Kolumbus var en mand, der var ude at rejse for mange år siden. Han havde kunnet til Indien, men kom til et lille fejl af ruten, da han var ude at sejle, og så landede han i Amerika. Man siger, han opdagede Amerika. Den Kolumbus, det er altså ikke mig, men jeg har fået hans navn, fordi jeg er født derovre. Mit navn er karakteristisk, som de voksne siger, når de bruger lange ord.

I et land, der hedder Kalifornien i Amerika, er der en stor fabrikk, der laver bjørne som mig. Jeg skal ikke komme ind på mine nærmere familieforhold, men jeg vil tro, der er fredeligere steder at blive født på end en bjørnefabrik. Jeg blev syet sammen på en Singer symaskine og stoppet

med bomuld fra Syd-Amerika, men mine øjne blev syet i af et menneske. Det er derfor, jeg er så menneskelig. Det var også på grund af mine blodsede øjne, mit bomuldshjerte fik et stød, som kaldes forelskelse. Det er noget, der er dejligt og varmt og ikke til at komme over. Den dame, der syede mine øjne i, havde gode hænder. De var bløde og tofarvede. Det ser meget godt ud med tofarvede hænder. Hendes var brune foroven og hvide indeni. Da hun bad tråden over til mit andet øje kunne jeg rigtig se hendes. Hendes øjne var som flødepastiller, der i kolen var lige ved at smelte, og hendes ånd var brunt som kagechokolade, og mit hjerte sagde: Buff - sådan siger bjørnehjerte altid, når de bliver forelskede. Hendes hår duftede som honning. Det mærkede jeg,

da hun gav mig et ordentligt knus og sagde: »Ih, du er dejlig! Hvem der kunne sende dig til Afrika!«

Jeg vidste ikke, hvad Afrika betød, men det var et pænt kort ord. Man kan sige det uden at bevæge læberne ret meget. Det er så'n et lille smart ord, som man kan gå og ha' inde i munden uden nogen opdager det. Nå, jeg gik nu ikke. Jeg stod. På hovedet. Inde i en kasse. Det er meget trættende, selvom man kan

sige Afrika og har set tofarvede hænder. Da jeg endelig blev taget ud af kassen, var mit hoved helt fladt, og jeg var så træt, at jeg faldt forover hele tiden. Det eneste, jeg forstod, var, at jeg var sendt til en stor forretning, som ikke lugtede af honning, men af støv og penge. Jeg sad på en hynde og prøvede på at komme over det med det flade hoved i flere dage. Selvom jeg pustede

indad for at få hovedet rundt igen, så hjalp det ikke ret meget, så det meste af tiden sad jeg bare og hvilede hagen på maven og tænkte på, hvor svært det var at være bjørn i Amerika. Når man kan tænke, så betyder det, ens hoved ikke er klemt indeni, og når ens hjerte siger »Buff«, så gør det ikke noget, man har stået på hovedet i en mørk kasse - så jeg begyndte lidt efter lidt at få mit mod tilbage, og så var det, anelserne kom. Anelser, det er noget, man har lige før juleaften, hvis man næsten ved, hvad der er i den pakke lige dér under juletræet. Anelser, det er ligesom sodavand inde i hjertet, noget, der bruser og knalder og råber hurra - de gode anelser altså. Der er også dårlige anelser, men det er mest de voksne, der har dem, så dem vil vi ikke tale om.

Mine anelser havde noget at gøre med Afrika. Når der kom nogen i butikken og ville købe

mig, og jeg så, de var hvide i ansigtet og havde kolde hænder, så sugede jeg kinderne indad, så jeg så rigtig syg ud og gjorde mig blød i ryggen, så jeg faldt sammen, - og de, der så mig, sagde: »Næ-æ tak ikke den der. Har De ikke en anden?« - Mine anelser havde også noget at gøre med ordet: Buff. Det er det vigtigste ord i verden for et bjørnehjerte, selvom honning næsten kommer op ved siden af det. Fordi jeg holdt fast på min Buff-følelse, så skete der noget et helt andet sted i verden, som gjorde, at jeg fik mit store ønske opfyldt, (og det handler min næste historie om).

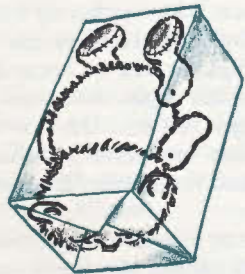
Bjørneglimt i tre afsnit

Langt nede i Afrika var der en skole. Det var en stor skole, som var fuld af piger, der havde mærkelige navne. Der var tre, der hed Mandag, to, der hed Tirsdag, og seks, der hed Søndag. Børnene var født på de ugedage, og så syntes deres mor, det var så ligetil, de fik det navn. Der var en, der hed Cementi. Det navn fik hun, fordi hendes far havde lagt cementgulv i en hvid mands hus den dag, hun blev født. Der var et par stykker, der hed »Glæde« og »Smukke«, og der var en, der hed »Ih-sikken-et-held«, så I forstår, det var en munter flok.

De talte ikke dansk, men et andet sprog, som også har mange ord, så munden stod ikke på dem, og solen strålede over deres skole hele dagen og slog gnister i deres sorte krøller. Nogle af pigerne havde 32 små fletninger med sløjfer i enderne. Når de gik i skole, havde de skolebøgerne på hovedet og blækflasken oven på bøgerne, og når de blev trætte om aftenen, så lagde de sig på jorden og sov i stedet for i en seng.

På den skole var der to lærerinder, der sad og talte sammen en aften. Den ene lærerinde var fra Amerika og den anden fra Danmark. Damen fra Danmark havde fortalt, hvordan hun havde det, da hun var lille pige og boede i København, også føjede hun til: »Hvem der bare havde haft en bjørn! Jeg havde dukker, klapvogn, hinkestene, rulleskøjter og puslespil, og jeg fik 5 øre hver lørdag til salmiakpastiller, men jeg havde aldrig en bjørn. Det er forfærdelig svært at gå igennem livet uden en bjørn, og nu er det vel for sent at ønske sig en?« Og så sukkede hun. Voksne mennesker sukker over de mærkeligste ting. Men de får også ideer. Den amerikanske dame fik ideen, og den samme aften skrev hun et langt brev til Kalifornien på et flot stykke papir. »Kære hr.«, stod der i brevet, »De bedes straks sende mig

den største og blødeste bjørn, De har. Jeg vil sætte pris på, det bliver en høflig bjørn, der holder af mennesker. Vær venlig at pakke den godt ind, da vi ikke er vant til bjørne i Afrika. Vi omgås for det meste løver. Tak for venligheden. Vedlagt en check«. Voksne mennesker sender altid checks, men det er lige så godt som penge, så der er ingen snyderi i det.

Ovre i Kalifornien er der mange mænd, der går i almindeligt tøj ligesom jeres far, men der er også mange, som bedre kan lide noget, der er fuldt af farver. Den mand, der modtog brevet, havde

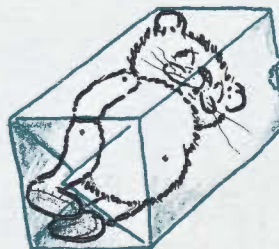
en skjorte på, der var fuld af blå mænd under røde palmer, og lige over brystlommen var der en grøn måge. Han havde et lommetørklæde med noder på og appelsinsaft i et glas foran sig på bordet, hvor der stod en rød, en grøn og en hvid telefon. Det var en meget rig mand, selv om han kun drak appelsinsaft, og han ejede en butik, hvor der var tusinder, millioner, billioner stykker legetøj, som han havde travlt med at sende ud til alle mennesker i hele verden. Han havde så travlt sammen med alle dem, der arbejdede for ham, at alle var holdt op med at gå. De løb i stedet. Op og ned ad gangene, frem og tilbage over gulvet, ud og ind ad dørene - løb og løb og løb. De solgte også bjørne som mig. Jeg vil ikke kalde os legetøj. Vi er noget andet og mere. Der kom en mand løbende hen til mit hjørne. Jeg vidste straks,

hvad der skulle ske. Anelserne, forstår I. Jeg rettede mig op og smilede og prøvede at sidde, så mit hoved så rundt ud, og så blev jeg taget af manden, der løb hen til en anden mand, der løb hen til en tredje mand, og ham var det, der pakkede mig ind. Jeg kom i silkepapir, bølgepap, aviser, plastic og til allersidst i en papkasse sammen med et brev. I brevet skrev manden, at man hermed havde den glæde at sende »den af Dem bestilte bjørn« (jeg syntes, det var pænt af ham at kalde mig en glæde, ikke?), og han håbede, den nåede godt frem, og at han ikke troede, jeg ville få problemer med varmen i Afrika, for når man rigtigt tænkte efter, så havde løver jo også en tyk pels, så han følte sig overbevist om, at »den af Dem bestilte bjørn« ville falde godt til.

Jeg havde en lang rejse for mig, og havde det ikke været for skibsmusen Langhale, så var jeg aldrig faldet til. Jeg var blevet anbragt i et hjørne i bunden af

et skib. Ja, jeg vidste nu ikke noget om, det var bunden, eller hvad det var, for jeg stod jo inde i kassen, men Langhale Sømand kom. Den gnavede hul i min kasse lige ud for mit venstre øje. Den fik sådan en forskrækkelse, da den så mit blanke øje, at den blev helt forvirret og præsenterede sig som sømus med navn og det hele. Jeg kunne jo ikke så godt bukke, men jeg kunne da blinke med det venstre øje - og så var vi venner. Vi blev enige

om, at han ikke skulle gnave mig ud, fordi jeg havde en lang rejse foran mig og gerne skulle nå frem til Afrika, men man kan alligevel godt få en masse ud af livet, selvom man kun kan se det med eet øje og må blive i sin kasse - men tiden er knap, så jeg må fortælle den tredje og sidste historie:

Noget om værdien af et »Buff«

Min næste historie må jeg gøre kort. Jeg kan ikke nå at fortælle jer alt, hvad skibsmusen og jeg havde sammen, men jeg nåede til Afrika og kom ud af skibet - på vinger! Sådan føltes det i alle tilfælde, for jeg blev kastet fra bunden af skibet op til et par tofærvede hænder på dækket og fra dem ned i et andet par på kajen og fra dem op i en lastbil og fra den ned det tog. Det blev til fire flyveture henholdsvis på hovedet, på siden, på maven, på ryggen og med en masse rødt støv i mit ene øje, for Afrika er fuld af støv og varme - foruden lyden af sang og ord fra menneskene med de tofærvede hænder. Selvom jeg fløj sådan lidt tilfældigt fra det ene til det andet, så kom jeg frem alligevel og det med manér! Jeg blev nemlig båret på hovedet af »Ih-sikken-etheld« fra posthuset i Numan til kostskolen. »Ih-sikken-etheld« anbragte mig sådan, at jeg kunne se ud af kassen, så jeg lå dejligt på siden og kiggede på en afrikansk landsby. Der var runde hytter og firkantede huse. Der var biler og æsler. Der var

børn på cykel, og der var nogle, der sad på deres mors ryg og sagde »bøvs«, når de var mætte og skreg »vil ha'«, når de var sultne. Jeg så ingen bjørne. Hundene lignede ulve, og grisene lignede bogmærker, så flade og lange var de, men der var ingen, der var runde og bløde som bjørne. Det var måske derfor, jeg lagde mærke til, at de afrikanske børn havde runde og tykke maver. Det gjorde mig glad. Det var næsten, som jeg hørte til deres familie - eller de til min? Det er ikke så let at regne ud, hvem der hører til hvem, men gør det noget, når bare man ved, man hører sammen? Man kan i grunden sige, det er det allervigtigste, ikke?

Jeg blev lagt under juletræet i spisesalen. Juletræet var en tjørn. Den rev i mit papir om kassen, men den mente ikke noget ondt med det. Den sagde bare glædelig jul på sin manér. Og lysene på træet svedte, for det var så varmt, og så bøjede de sig ned for at se, om jeg også havde besvær med varmen, men da også fordi de ville sige glædelig jul! - Så holdt de tofærvede fødder op med at gå forbi mig, og der var blevet sagt en mangfoldig ord og sunget mange salmer. Det var meget højtideligt - og som sagt meget varmt - og så, endelig, blev min pakke åbnet, og jeg kom ud!

Den hvide frøken sagde alle tiders »Buff«, da hun så mig.

Alle børnene strakte armene i vejret og råbte »Buff«.

Alle lysene dryppede »Buff«. Alle firbenene på væggen vrikkede med kroppen og smaskede: »Buff«.

Alle stjernerne blinkede ind til os og teleggraferede på sølvtrådene: »Buff«.

Mit hjerte smeltede af glæde og løb ud i alle mine årer og rundt og rundt i kroppen på mig til det hele sang »Buff« - og jeg vidste, jeg var hjemme og nu begyndte et glædeligt nyt år for den klodsede Kolumbus og børnene på skolen midt i Afrika!

En helt forkert julehistorie

To danske børn bor for en tid i de italienske bjerge, hvor deres mor skal komme sig efter alvorlig sygdom og faderen have ro til at skrive. Juleaftensdag tager børnene trods dårligt vejr til byen for at købe noget at lave julestads af – men en snestorm overrasker dem, og de må søge ly hos en hyrde, og deres indkøb får en helt anden anvendelse, end de havde tænkt sig –

AF ANNE HOLM · ILLUSTRERET AF AXEL FRISCHE

Jacob stod med ryggen til de andre og så ud ad vinduet. Ja, vindue kunne man jo ikke engang kalde det! Et lille hul i muren med et stykke glas for, der hverken passede hér eller dér; nede i hjørnet, hvor der var hul, var der stoppet en klud ind.

Han stod og så ud i det sorte mørke, hvor snefnuggene hvirvlede omkring. Tænderne holdt han fast hugget ned i underlæben . . . man var alt for gammel til at tude - i hvert fald, når nogen så det. Det var jo ikke engang farligt at være her; hvis det så endda havde været farligt, ligesom i rigtige julehistorier, hvor man først var mægtig modig, og

så lige ved at dø, og så blev reddet i sidste øjeblik!

Men der var ikke noget som helst farligt ved det, eller helteagtigt eller noget. Det var bare ganske almindeligt ødelagt, alt sammen; og han havde glædet sig sådan. Det havde været sådan en ballade at få far og mor til at gå med til det hele . . .

»Vi spiser noget rart, og så kan I sove lidt, og så går vi til midnatsmesse . . . I er da store nok nu, til at vi kan glæde os over noget andet ved julen end bare gaver og nissepapir . . .« havde mor sagt. De havde lagt en plan sammen, han og Mikala. Havde taget lidt ad gangen, og valgt de rigtige tidspunkter til at plage. Far sagde, at mor var så træt, hun trængte til at hvile sig; som om det ikke var over to måneder siden, at hun havde været syg! Man havde simpelthen ikke ret til at have børn, og så ikke lave en ordentlig jul . . .

Lidt efter lidt havde de fået løfte om så det ene og så det andet . . . jo, jo, når det var så forfærdelig vigtigt, måtte man jo se

at få fat i et juletræ. Og: nå, ja, når de virkelig slet ikke ville kunne mærke, at det var jul, hvis der kun var én eneste julegave, så måtte der vel være to til hver!

Han og Mikala havde væddet om, at der mindst ville være fire. Ingen kunne da være nærige nok til kun at have fire skaldede pakker under juletræet. Og mor havde lovet at lave andesteg rigtigt, med æbler og svesker og alting. Der var kommet pakke med ekspresluftpost hjemmefra farbror Viggo, så de havde alt muligt, hvad der skulle bruges.

Og så selvfølgelig havde der ikke været lys nok, og vat og glimmer til træet havde mor glemt, og også frugtfarven til marcipanen. Og så havde de været så sikre på, at de kunne nå det, han og Mikala, og her sad de, sammen med Carlo, og gloede. På en juleaften!

Det havde endda været sådan en sjov ide at invitere Carlo til juleaften; han var stik-i-rendreng henne i den lille bar på torvet . . . han var saa lille og pjevset, at man skulle tro, han var 8 år i stedet for 12, og så så komisk

ud med det snavsede hvide forklæde, der slaskede ham om anklerne. De jagede med ham alle sammen, både værten og konen og Giulio, tjeneren, så det var underligt, der ikke var børneværn eller sådan noget, der kunne gøre noget ved det. Ikke, at han ikke var en værre grinebider; men han var jo heller ikke bedre vant.

Far og mor havde også syntes, det var en god idé; Carlo skulle have haft rigtig, ordentlig andesteg og juletræ, og de havde endda en gave til ham, en rød og en gul og en blå plasticbil; og mor havde strikket en blød pakke til ham, som hans mor vel ville blive glad for - de var så forfærdelig fattige, og en masse unger var der, foruden Carlo.

Jacob kunne høre Mikala og Carlo mumle sammen henne i krogen ved ilden; men han kunne ikke høre, hvad de snakkede om. De var ellers blevet gode til italiensk, både han og Mikala, i de måneder, de havde været her, men når der kun blev mumlet, eller når mange talte sammen på

én gang, kneb det. Men han vendte sig altså ikke om . . . han gjorde det ikke! Sæt han tudede alligevel – det kunne være kønt, at Carlo skulle se en dansker tude!

Ellers havde det været sjovt og spændende at bo her. Ja, huset, far havde lejet, var der jo ikke meget ved, der var ikke nær så rart som hjemme . . . undtagen badeværelset, for det var sjovt, med alle de små firkantede, lyseblå sten. Men bjergene var spændende. De var blevet gode til skiløb, og der var meget sjovt om aftenen henne på det lille torv i landsbyen, når alle mændene sad og snakkede og spillede spil, man ikke kendte. Også, når der var marked, søndag formiddag.

Det var bare svært med lege-kammerater, for alle børn her skulle så meget for deres forældre, at de ikke havde tid nok til at lege; faktisk havde han været nødt til at nøjes med Mikala, mest. Men engang imellem var der da drenge, der havde tid . . . selv Carlo, som var den, man bedst kunne lide. Han var altid fuld

af pjat og sjov, så man skulle ikke tro, han i virkeligheden havde det ligeså ondt som børn i gammeldags bøger. Ja, hans mor var vist meget flink, men hun var jo tyk og grim, og havde altid travlt med at lave spaghetti til alle ungerne, eller med at vaske. Og hende i bar'en bestilte de jo aldrig andet end råbe ad ham.

Og nu skulle han lige have prøvet en rigtig juleaften, og så sad de her! Han havde også villet være videre – de kunne sikkert nok have nået hjem til landsbyen; men hyrden her havde forbudt det, det bæst! Det var også et nydeligt sted til juleaften . . . Jacob vidste, hvordan der så ud bagved ham, som om han havde øjne i nakken.

Der var kun ét eneste rum, og ikke engang rigtig gulv. Væggene var helt bare og kalkede, og hende i et hjørne stod en seng. Ovenover var der et skab. Og foran ildstedet, der gjaldt for både varme og komfur, stod der et træbord og en bæk. Det var det hele . . . eller næsten da, for der var en lav bæk henne i det an-

det hjørne med nogle fåreskind på. Der kom de såmænd nok til at sove i nat!

Han hørte et eller andet tikende bagved og vendte sig modstræbende. Hyrden kunne sende på en radio!! Så kunne der blive sendt nogen ud efter dem, så de nåede hjem . . . så var juletræet og det hele alligevel ikke ødelagt! Jacob klarede op i et smil . . . og Mikala smilede også, kun Carlo så bekymret ud.

– »Hvornår kommer de efter os?« spurgte Jacob ivrigt, da hyrden satte apparatet i skabet igen. Han var da en underlig tvær én også!

– »Kommer efter jer? Hvem i alverden synes du skulle tage afsted og hente jer i den snestorm? I sidder jo tørt inden døre. Jeg har sendt besked til landsbyen, så jeres forældre ikke skal være urolige . . . men det havde du måske ikke tænkt på?«

Jacob bed sig i læben. Det havde han ikke . . . ikke endnu, i hvert fald. I øvrigt kunne de have rigtig godt af det! Det var godt nok at være på ferie, men

hvis skyld var det, at de ligefrem skulle holde jul et sted, hvor det var sådant et mas . . . Og nu blev den ikke engang til noget . . . de kunne sidde her med den sure hyrde og glo.

»Kan du ikke snart holde op med at sure, Jacob«, sagde Mikala utålmodigt på dansk. »Vi må da hellere være glade for, at vi i det mindste kom i hus . . . og det var jo faktisk os selv, der var så stædige og ville have alting rigtigt . . .«

Som om det var til nogen hjælp, at det oven i købet var ens egen fejl, tænkte Jacob rasende. Tøse var dumme, de skulle nok lige akkurat sige det forkerte altid!

»Desuden er det mest synd for Carlo; hvis ikke vi havde taget ham med, havde han da i hvert fald haft sin egen slags jul, med madonna'er og alt det. Nu er det jo komplet ødelagt for ham, på grund af os . . .«

»Hvad vil du have, jeg skal gøre?« vrissede Jacob irriteret. »Hvis der var nogetsomhelst, man kunne gøre, men det er der jo ikke . . .«

»Ja, du kan jo da holde op med at være sur, i hvert fald. Der må vel nok være noget, vi kan tage os til«, sagde Mikala praktisk.

Carlo havde rejst sig og stod nu og så på ét eller andet, hyrden lavede henne ved ilden.

Jacob spurgte, hvad det var, og prøvede at tage sig sammen til at lyde nogenlunde høflig.

Hyrden så op og så ham lige ind i øjnene. - »Jeg har lovet Carlo, at vi må prøve at få en rigtig julenat her, så godt det kan lade sig gøre. Danske julegæster lader jo ikke til at være til nogen glæde, men vi kan vel klare os selv, og mad skal I selvfølgelig få, når den er færdig«.

Jacob kneb munden sammen. Han kunne mærke, han blev skoldrød i hovedet, det var da et held for en gangs skyld, at der ikke var noget ordentligt lys herinde.

Og så forsvarede Mikala ham! - »De må undskylde«, sagde hun til hyrden, »det er bare, fordi min bror får så ondt i ørene af blæsten, det går sikkert over om lidt«, og så hviskede hun rasende på dansk: »Og så kan du selv om det! For jeg vil ikke sidde og sure sammen med dig og lade hyrden om det hele, når vi oven i købet er hans gæster, og han er nødt til at give os mad«!

Hun snurrede rundt på hælen og gik over til hyrden og Carlo.

Jacob stillede sig ved vinduet og hadede, så det susede ham for ørene; hadede Mikala, og vejret, og Italien, og hyrden - og far og mor. Og navnlig også sig selv. Hvorfor var man også nødt til at være så væmmelig, at man ligefrem kunne høre det selv? Og når man så kunne høre det, blev man endnu mere modbydelig, af bare raseri over, at man var det . . . Alt var forkert, ingenting gik ordentligt, som det skulle. Der var ikke engang noget ved, at far var med her og var hjemme hele tiden og arbejdede; det var nærmest, som om han helst bare ville være sammen med mor. De var såmænd nok nærmest hentykkede over, at de skulle være alene juleaften . . . så slap de da for at have besvær med julen! Mor plejede dog i det mindste at kunne finde på de rigtige ting at sige, så man kunne holde op med at være gal. Og her stod man selve juleaften, uden gaver eller jule-

træ og måtte selv om det, og kunne blive så rasende, at man revnede, uden at nogen gjorde noget.

»Det kan jeg godt gøre selv«, hørte han Carlo sige henne ved ilden.

Det kan jeg godt gøre selv . . . Jacob vidste ikke, hvad det var, de snakkede om. Men sætningen kørte rundt inden i hans hoved. Mikala var et helt år yngre, og bare en pige, og hun kunne tage sig sammen alene, så hun endda forsvarede ham, mens hun var rasende på ham, fordi hun ikke ville have, hyrden skulle synes, at danske børn var ubehagelige julegæster. Det var også synd for Carlo. - »Jeg tæller til halvtreds«, sagde Jacob til sig selv. »Ganske langsomt, og mens jeg ikke tænker på noget. Jeg må kunne gøre mig selv god igen, når jeg vil«.

Da han var nået til femogtre-

dive, gad han ikke længere. De var begyndt at le og snakke derhenne, og det var jo komplet idiotisk at stå og bare være rasende og genere sig selv.

»Se, Jacob!«, sagde Carlo, da han kom derhen, og viste ham, hvad hyrden havde lavet. Han så ikke bekymret ud mere nu . . . og når hyrden smilede, var selv han såmænd meget flink at se på.

» . . . for vi er begyndt at lave en julekrybbe«, forklarede Mikala. »Cesare kan skære i træ. Det er bare kedeligt, vi ikke har noget at farve den med . . .«.

Ja, når man ikke havde juletræ, kunne man selvfølgelig nøjes med en julekrybbe . . . det var da bedre end ingenting.

»Du er jo dum, tøs!« sagde han og skulede til hende for sjov. »Hvad skal vi ellers bruge frugtfarve til, nu?«.

Og der var faktisk en slags

sport i at få de ting, de havde været til byen efter, til at kunne bruges til så meget som muligt. Hyrden var ferm til at lave figurerne . . . der var både madonnen nu, og Josef'en, og én vismand. Mikala kom farver på, med en pensel, de lavede af en tot lammeskind, og han selv og Carlo forsøgte sig med et æsel og et lam . . . det var det mindste, man kunne have, hvis det skulle være en ordentlig julekrybbe, sagde Carlo. Jacob rynkede panden; hvad kunne man bruge til stald?

Mikalaryddede en ende af bordet og begyndte at brede det vat ud, de havde købt. En æske, hyrden havde, kunne laves til snehytte med vatsne ovenpå . . . det blev helt godt, efterhånden. Cesare forsvandt udenfor i vejret, og kom ind igen, helt hvid, bare af det øjeblik - med en håndfuld kviste fra fyrretræet udenfor. De

var gode til kant rundt om vattet, og Jacob smeltede lys fast uden om stalden i en halvkreds.

Så gik Cesare ud igen og fodrede dyrene, og imens dækkede de andre tre bord foran ildstedet. Det vil sige, Carlo stod mest og grinede ad dem, for det var Cesares sengetæppe, Mikala havde taget til dug, sagde han. Men når det var rent, kunne det vel være ligemeget, og det så pænt ud, sådan kulørt, og vævet med borter i, tænkte Jacob.

Cesare kom ind igen og tog gryden af ilden. Det smagte så afgjort italiensk, og ikke spor juleligt . . . men italiensk mad var jo også meget rar til hverdag, og når det nu ikke kunne være andet, tænkte Jacob. Der var også vin, og Cesare hentede lidt sne, så de kunne få den fortyndet. Og en kurv med appelsiner stod på bænken til bagefter.

Da de havde sat sig, foldede Cesare hænderne og sagde noget på latin. Jacob og Mikala foldede også i en fart hænderne, og da Cesare havde sagt Amen, og både han og Carlo så på dem, som om de ventede på noget, mumlede Mikala: »Vi må nok hellere sige Fadervor, så de ikke tror, vi er nogen værre hedninger«.

»Det kan du«, hviskede Jacob hurtigt.

»Nej«, sagde Mikala bestemt. »Det må være dig . . . det er da altid far, der læser juleevangeliet . . .«.

Nå, ja, set på den måde kunne man vel nok klare det.

Carlo så tilfreds ud, da Jacob havde sagt Amen, skønt han da ikke kunne begribe ét ord dansk, tænkte Jacob lidt irriteret.

»Jeg var lidt bange for, at I kun troede på et træ i Danmark«, Carlos stemme var lettet. Det ville Mikala ikke lade sidde på sig, hun fortalte, at tværtimod plejede far at læse hele juleevangeliet, når træet var tændt. Jacob tænkte, at de plejede nu bare at synes, at det var så langt, når alle gaverne ventede; men det var der jo ingen grund til at sige.

Bagefter, mens de sad og skrællede appelsiner og så på lysene omkring julekrybben, prøvede han og Mikala at oversætte det, de kunne huske udenad, til italiensk . . . for Carlo kunne det jo ikke engang, i kirkerne her talte præsterne jo bare latin.

Cesare sad og lyttede og smi-

lede lidt. »I virkeligheden tror vi mindst ligeså meget på alting, som du gør og lidt til«, sagde Mikala pludselig irriteret til Carlo. »For I tror jo hele tiden mest på Jomfru Maria!«. Men så rejste Cesare sig. »Vi stoler vel alle på den gode Gud«, sagde han roligt. - »Om vi tror på hver sin måde og på hver sit sprog, skal der ikke kævles om her«.

»Undskyld! Det var heller ikke sådan, jeg mente det . . . ikke i virkeligheden«, sagde Mikala hurtigt, og Carlo sagde, at han havde ikke ment noget ondt med det med træet . . . men det var jo bare det, de havde snakket så meget om, da de inviterede ham.

Jacob og Mikala så på hinanden. »Tror du, far og mor savner os?« Mikala glippede med øjnene. »Nej«, sagde Jacob bestemt, »for jeg har været så umulig så længe, så de må nærmest være lettede. Og de ved jo, vi er i sikkerhed. Men ved du hvad? Når jeg bliver rasende, så har jeg opdaget lige før, at jeg kan gøre mig god igen selv, når jeg tæller til halvtreds«.

Det fik Mikala til at le, og Carlo lo også, skønt de havde talt dansk, og han ikke forstod det. Og så tog Cesare sin mundharmonika og spillede, og han og Carlo sang nogle julesange, som Jacob og Mikala ikke kendte; kønne var de. »Hvad kan vi udenad?«, spurgte Jacob.

Så sang Mikala og han »Det kimer nu til julefest«, og allerede på tredje vers kunne Cesare og Carlo melodien og sang med, med la-la-la.

Da lysene var brændt ned, og de allesammen havde lagt sig, sagde Cesare ud i mørket: »Jeg vil gerne tage det i mig, hvad jeg sagde. Tværtimod synes jeg, at danskere er gode julegæster. Ikke Carlo?«.

»Jo!«, sagde Carlo tilfreds.

De skulle jo ikke have været gæster, de skulle jo have været værter. Og hvis det var gået efter rigtige julehistorier, så havde de jo heller ikke været indesneet hele juleaften, det var helt forkert. Alligevel . . . Jacob ledte efter ordene for sig selv . . . alligevel havde det på en underlig måde været en vældig rigtig juleaften.

»Glædelig jul, Mikala«, hviskede han.

»Glædelig jul, Jacob«, hviskede hun tilbage.

Hvis han havde været spejder . . .

– havde
ARKITEKTEN
I PISA
fået tårnet
til at stå lodret.

Hvis hun havde været spejder . . .

– havde MONALISA gået sig en rask tur i det fri i stedet for at sidde inde og lumre med et dumt grin på ansigtet.

Hvis han havde været spejder . . .

– havde DISKOSKASTEREN for længst fået smidt den smutsten.

Udgivere KFUM-Spejderne i Danmark
Det Danske Spejderkorps
Det Danske Pigespejderkorps
KFUK-Spejderne i Danmark

Redaktionsudv. Gudrun Due Jensen, Annesofie
Hermann, Fritz Lerche og
Erik Schwarz (ansvarhavende)

Forside Per Illum

Bagside Axel Mathiesen

Side 2 og 3 Arkitekt Holger Jensen

Side 26 og 27 Udvalgte fotos fra
Spejderjuls Fotokonkurrence

Nøddeknekkeren Per Illum

Tilrettelægning Erik Nielsen,
Grafisk Tegnesteue

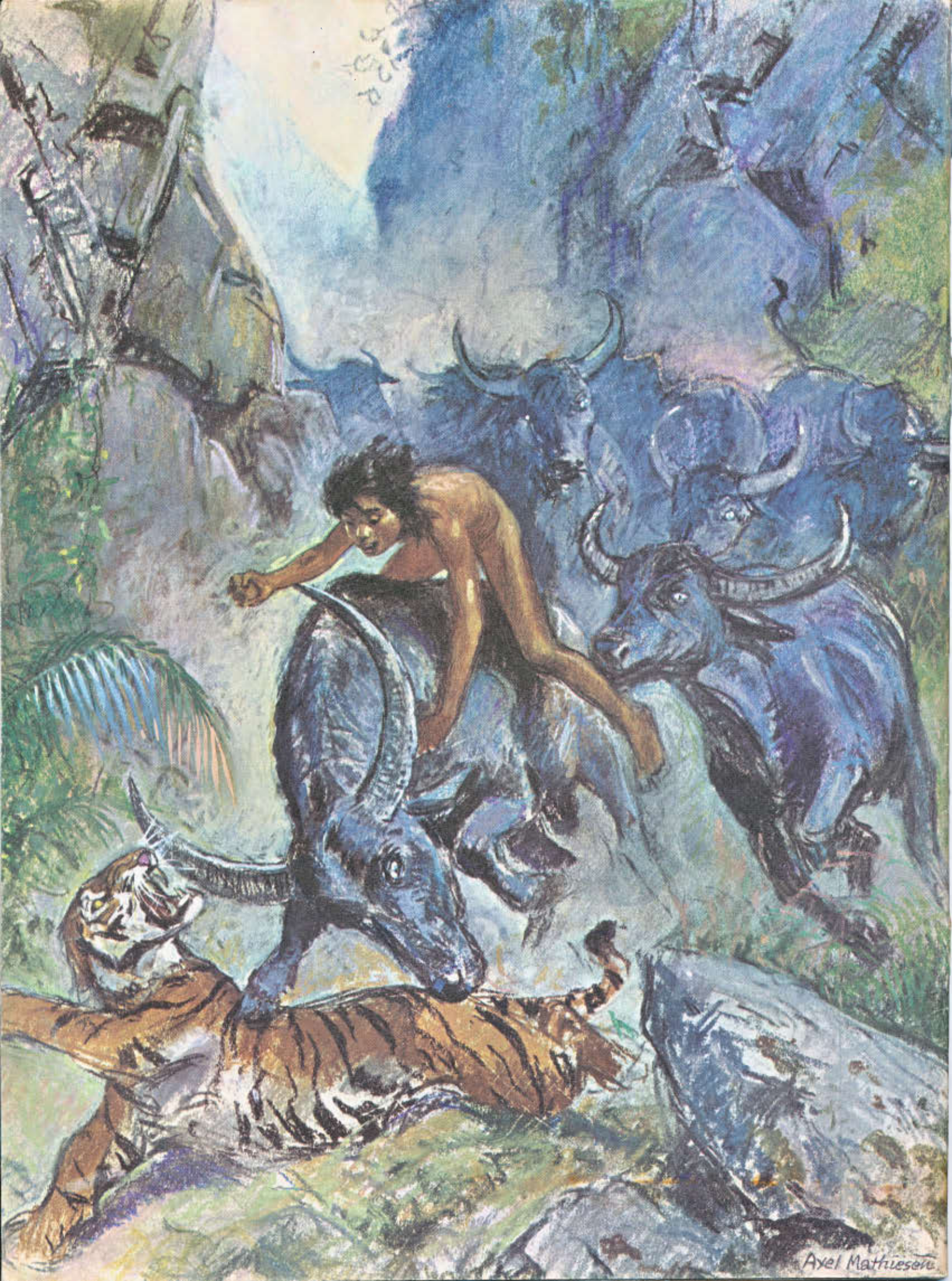
Omslaget trykt af Dyva & Jeppesen,
Kgl. hofleverandør

Tekstsiderne trykt af Aarhus Stifts-
bogtrykkerie A/S, Århus

SPEJDERJUL
1964

koster kr. 2.50

Nøddeknekkeren

TILLÆG TIL
SPEJDERJUL
1964

1

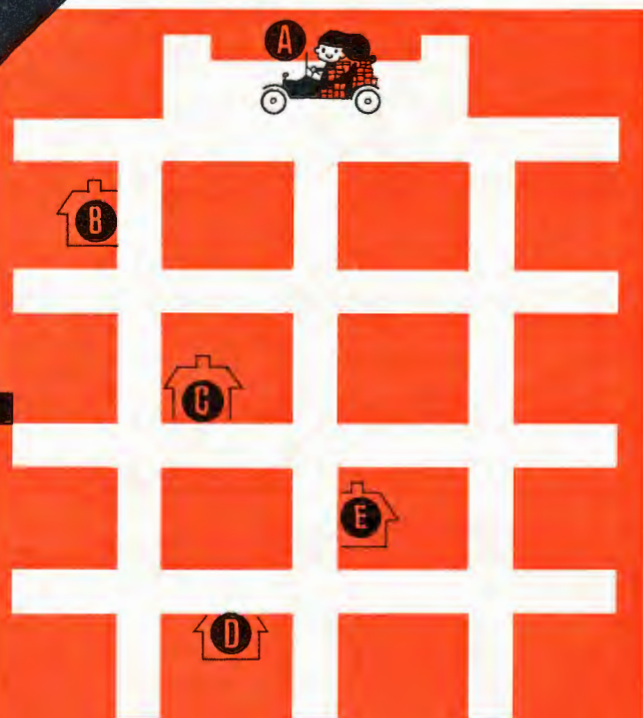
HVAD ØNSKER HJETERNE AT VI MÅ FÅ TIL JUL?
TIL NØDDEKNÆKKERENS FØRSTE OPGAVE ER DET IKKE NOK
AT KUNNE FLETTE HJETER, DU MÅ OGSÅ KENDE MORSEALFABE-
TET.

JULEPYNTEN HERUNDER ER ET REGNESTYKKE. HVER AF DE
TI BLAGS JULEPYNT STÅR FOR FØRSKELLIGE TAL FRA 0-9
MON DU KAN REGNE UD, HVORDAN SAMMENTÆLLINGEN SER
UD I VIRKELIGHEDEN? NISSEN HJÆLPER DIG VED AT FOR-
TÆLLE AT ♣ STÅR FOR 4, ■ STÅR FOR 3, ♥ STÅR FOR 1
OG ★ STÅR FOR 6.

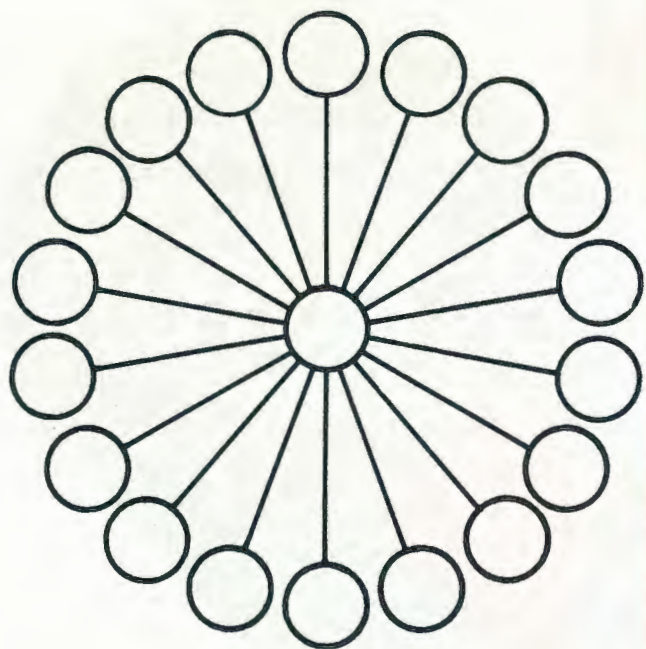
2

3

NISSEN, DER HOLDER VED A, SKAL UD MED PAKKER
TIL DE FIRE HUSE B, C, D OG E. HUSENE SKAL BESØ-
GES I DEN NÆVNTE ORDEN, OG NISSEN SKAL VENDE
TILBAGE TIL A IGEN. HAN SKAL HVER GANG PARKERE
TILHØJRE, OG BILEN MÅ IKKE KRYDSE SIT EGET SPOR.

INDTEGN NISSENS RUTE PÅ SIDE 6.

HER SKAL DU REGNE.
SKRIV TALLENE FRA 1 TIL 19 I CIRKLERNE,
SÅLEDES AT SUMMEN AF TAL I DE TRE CIRKLER,
DER LIGGER PÅ HVER RET LINIE BLIVER 30.

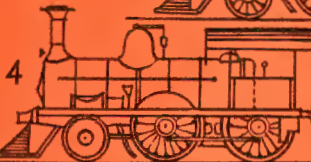
NISSEN HJÆLPER DIG VED AT
FORTÆLLE, AT DER SKAL STÅ
10 I DEN MIDTERSTE CIRKEL,
SOM SKAL TÆLLES MED HVER
GANG, FOR AT DER KAN BLIVE
3 CIRKLER
PÅ EN LINIE.

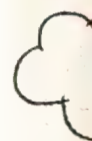
6

MELLEM DE SEKS
NUMMEREREDE
LOKOMOTIVER ER
DER TO, DER ER
HELT ENS. - MEN
PAS PÅ, DET ER
SLET IKKE SÅ LET !

7

8

DRAGETIPS

5

1. ER DETTE
DRAGELIGNENDE
VÆSEN
1) ET FIRBEN
2) EN SALAMANDER
3) EN DINOSAURUS

2. DRAGER BLEV AF BENJAMIN
FRANKLIN BRUGT TIL PAVIS-
NING AF
1) TYNGDEKRAFTEN
2) LYNETS NATUR
3) TEMPERATURER
3. DRAGÉE ER
1) LEGETØJ
2) BYGNINGSDELE
3) SUKKERGODT

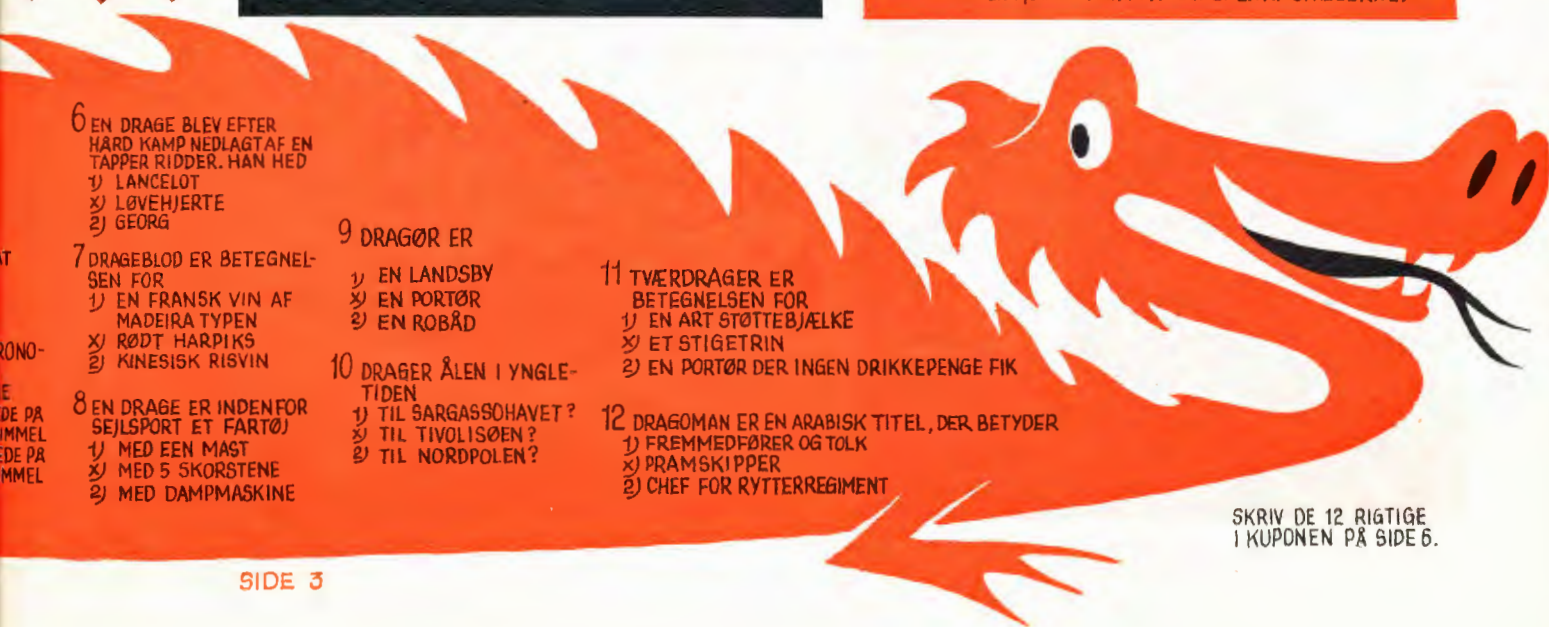
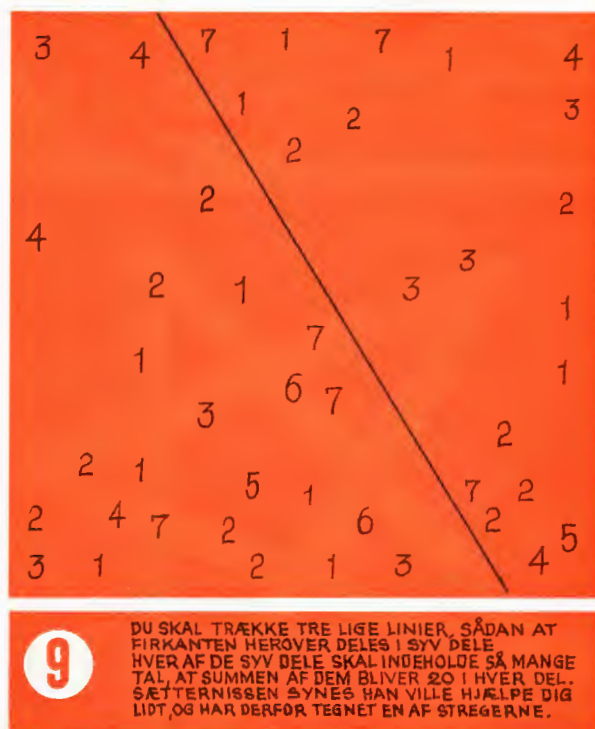
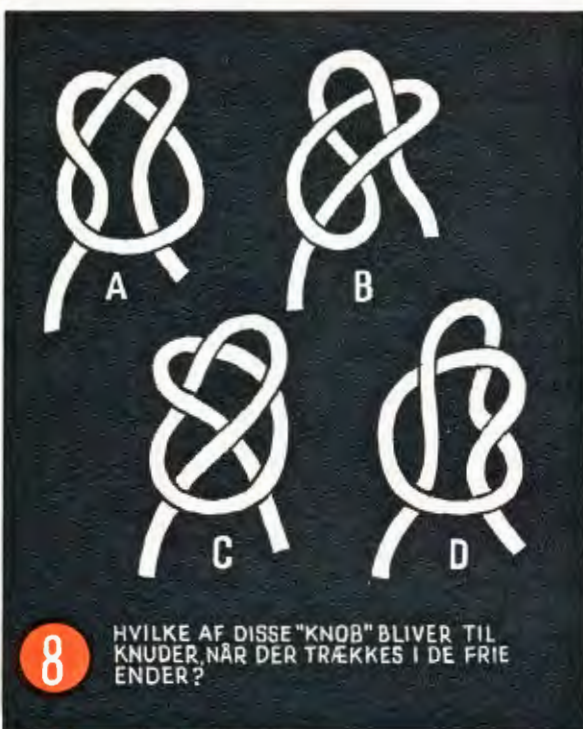
4. DRAGON ER EN
1) TOBVOGN
2) RIDENDE SOLDAT
3) REMISE

5. DRAGEN ER I ASTRONO-
MIEN NAVNET PÅ
1) EN FIKSSTJERNE
2) ET STJERNEBILLEDE PÅ
DEN NØRDLIGE HIMMEL
3) ET STJERNEBILLEDE PÅ
DEN SYDLIGE HIMMEL

6. EN DRAGE BLEV EFTER
HÅRD KAMP NEDLAGT AF EN
TAPPER RIDDER. HAN HED
1) LANCELOT
2) LØVEHJERTE
3) GEORG

7. DRAGEBLØD ER BETEGNEL-
SEN FOR
1) EN FRANSK VIN AF
MADEIRA TYPEN
2) RØDT HARPIKS
3) KINESISK RISVIN

8. EN DRAGE ER INDENFOR
SEJLSPORT ET FARTØJ
1) MED EEN MAST
2) MED 5 SKORSTENE
3) MED DAMPMASKINE

6 EN DRAGE BLEV EFTER HARD KAMP NEDLAGT AF EN TAPPER RIDDER. HAN HED

1) LANCELOT
x) LØVEHJERTE
2) GEORG

7 DRAGEBLØD ER BETEGNELSEN FOR

1) EN FRANSK VIN AF MADEIRA TYPEN
x) RØDT HARPIKS
2) KINESISK RISVIN

8 EN DRAGE ER INDENFOR SEJLSPORT ET FARTØJ

1) MED EEN MAST
x) MED 5 SKORSTENE
2) MED DAMPMASKINE

9 DRAGØR ER

1) EN LANDSBY
x) EN PORTØR
2) EN ROBÅD

10 DRAGER ÅLEN I YNGLETIDEN

1) TIL SARGASSOHAVET?
x) TIL TIVOLISØEN?
2) TIL NORDPOLEN?

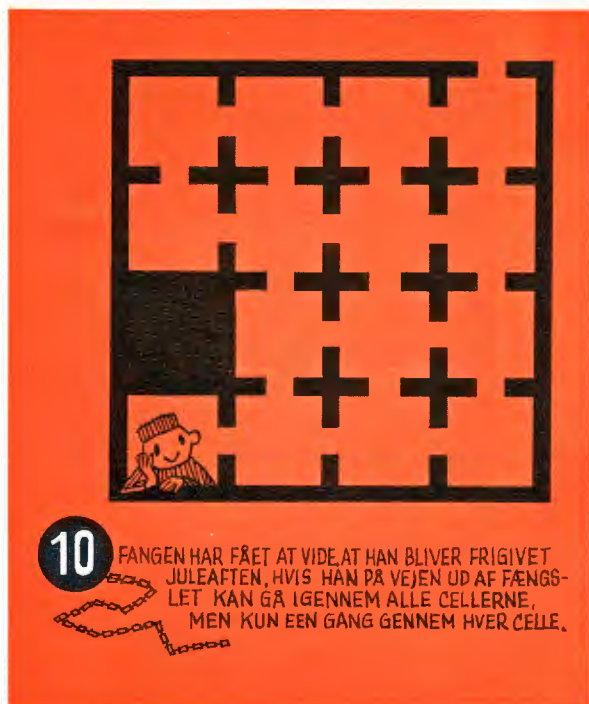
11 TVÆRDRAGER ER BETEGNELSEN FOR

1) EN ART STØTTEBJÆLKE
x) ET STIGETRIN
2) EN PORTØR DER INGEN DRIKKEPENGE FIK

12 DRAGOMAN ER EN ARABISK TITEL, DER BETYDER

1) FREMMEDFØRER OG TOLK
x) PRAMSKIPPER
2) CHEF FOR RYTTERREGIMENT

SKRIV DE 12 RIGTIGE I KUPONEN PÅ SIDE 6.

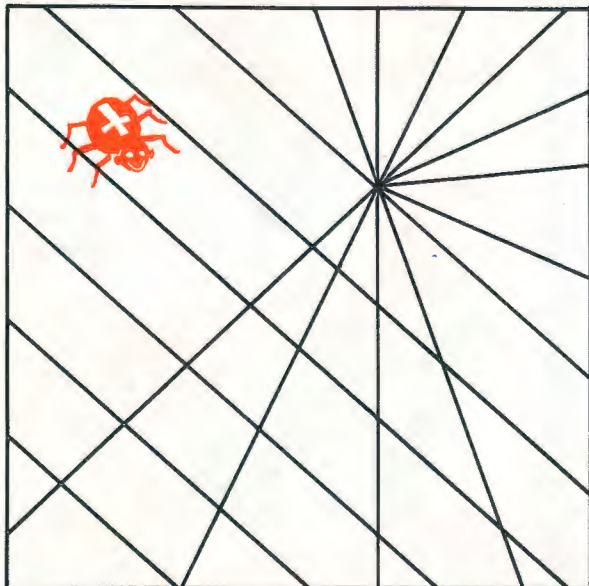
10

FANGEN HAR FÅET AT VIDE, AT HAN BLIVER FRIGIVET JULEAFTEN, HVIS HAN PÅ VEJEN UD AF FÆNGSLET KAN GÅ IGENNEM ALLE CELLERNE, MEN KUN ÉEN GANG GENNEM HVER CELLE.

FIG. 1

FIG. 2

11

FIGUR 1 ER SKJULT I SPINDELVÆVET I FIGUR 2, MEN HVØR? - TEGNER DU FIGUR 1 AF, SÅ ER DET SLET IKKE SVÆRT, SOM DET SER UD TIL.

KAN DU TIPPE DE 12 RIGTIGE SIGNATURER?

	1	X	2
1.	MARSK	ENG	KRAT
2.	NÅLESKOV	KRAT OG OPVEKST	LYNG
3.	FODSTI	SOGNESKEL	MARKVEJ
4.	STEN I VANDET	KIRKE	RUIN
5.	GENNEMSKÆRING	DÆMNING	GRUSGRAV
6.	PLACERINGSSTATION	TRIGONOMETRISK ST.	STEN DYSSE
7.	LANGDYSSE	KEMPEHØJ	VAND VÆRK
8.	KEMPEHØJ	VANDMØLLE	VAND VÆRK
9.	STALTRÅDSHEGN	FODSTI	GÆRDE
10.	ENG	SIV	MOSE
11.	BRO	SLUSE	SPANG
12.	STEN PÅ LAND	NÅLESKOV	KLIPPE

DET ER IKKE SIGNATURER TIL EN GLOBUS, MEN TIL GEODÆTISK INSTITUTS KORT 1:20.000

KUPONEN FINDER DU PÅ SIDE 6.

HJÆLP NISSEN MED AT ANBRINGE CIRKLERNE, TREKANTERNE OG FIRKANTERNE I DE 12 TOMME FELTER, MEN SÅLEDES AT INGEN ENS FIGURER ELLER ENS JULEPYNT FOREKOMMER HVERKEN VANDRET, LODRET ELLER DIAGONALT.

DE SMÅ NØDDER.

Husk at tegne én stjerne i kuvertens øverste hjørne. *

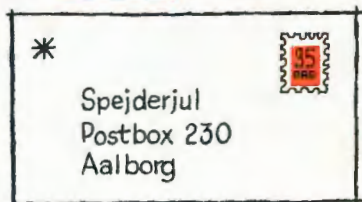

Men kun de, der har »alle rigtige«, kommer i betragtning ved udtrækningen af gavekort-præmierne. Derimod kommer alle, som har blot »5 rigtige«, i betragtning ved udtrækningen af bogpræmierne.

indsendes løsningserne. - Navnene på vinderne af gavekortene vil blive meddelt i de 4 korps' spejderblade. Præmierne vil i løbet af januar måned blive tilsendt vinderne.

1 gavekort på 50 kr.
5 gavekort på 25 kr.
10 gavekort på 15 kr.
20 gavekort på 10 kr.

50 bogpræmier.

Atter i år bringer Nøddeknekkeren en række interessante og spændende opgaver, som tegneren Per Illum er mester for. Som du ser, er der også i år nogle »små nødder« for vore yngre kammerater.

Når du har løst så mange af opgaverne, som du kan, udfylder du løsningssiden. Denne sender du til Spejder Juls redaktion, og kuverten udfyldes som vist på tegningen.

Husk de tre stjerner! * * *

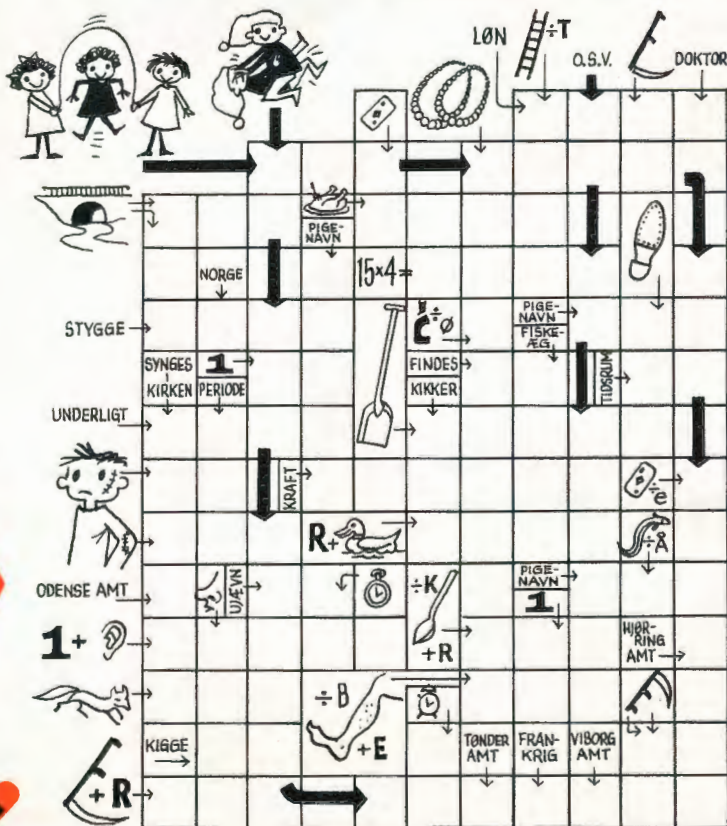
Husk de tre stjerner! * * *

For at komme i betragtning ved udtrækningen af gavekort-præmierne, må du have »alle rigtige«. Derimod kræver bogpræmierne kun mindst »8 rigtige«.

indsendes løsningerne. - Navnene på gavekort-vinderne vil blive meddelt i de 4 korps' spejderblade. Præmierne vil i løbet af januar måned blive tilsendt vinderne.

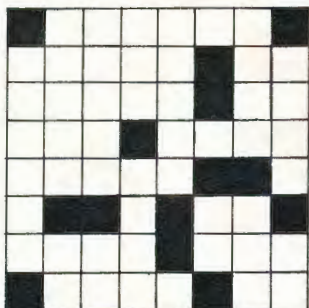
1 gavekort på 100 kr.
5 gavekort på 50 kr.
10 gavekort på 25 kr.
20 gavekort på 10 kr.

100 bogpræmier.

LØSNINGERNE TIL DE SMÅ NØDDER, SIDE 7-8

A HER SKRIVER DU LØSNINGEN PÅ KRYDS OG TVÆRSEN

C ORDET, TERNINGERNE VISTE, VAR:

D LØSNINGEN PÅ REBUSEN SKRIVES HER

F

KATTENS VEJ TIL MUSEN TEGNER DU HER

G

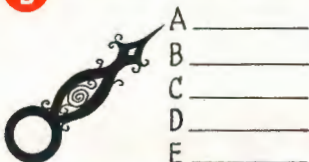

HER ER HAVEN, DU SKAL DELE

H

SPEJDEREN HED:

B VISEREN SKAL PEGE PÅ:

E

HER SKRIVER, DU HVOR MANGE PAKKER NISSEN SKAL UD AT KØRE MED

LØSNINGERNE ER INDSENDT AF:

NAVN _____

ADRESSE _____

BY _____

ØNSKER EVT. GAVEKORT FRA _____ KORPS DEPOT

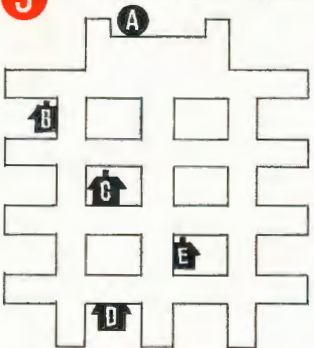
JEG ER D.1. JANUAR 1965 FYLDT _____ ÅR

Løsninger til de STØRE nødder

1 I HJETERNE STOD DER

2 REGNESTYKKET SER SÅDAN UD:

3 NISSENS RUTE TEGNES HER

5

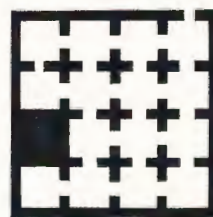
KUPON TIL DRAGETIPS

	1	x	2
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

10

FANGENS VEJ Gennem ALLE Cellerne INDTEGNEs HER

12

HER ER KUPONEN TIL SIGNATUR-TIPS

	1	x	2
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			

6

DE TO ENS LOKOMOTIVER HAVDE NR _____ OG _____

7

LØSNINGEN PÅ REBUSEN:

8

KNUDERNE VAR:

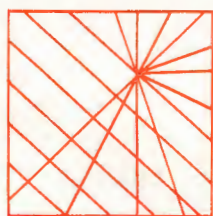
9

DELINGEN AF FIRKANTEN GENTAGES HER

3	4	7	1	7	1	4
		1	2			3
			2			
4		2				2
	2	1		3	3	1
			7			1
	1	3	6	7		2
2	4	1	5	1	6	7
2	4	7	2	1	3	2
3	1					4

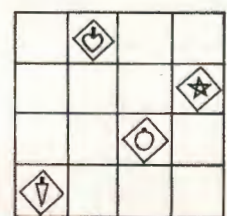
11

TEGN DEN SKJULTE FIGUR 1 I SPINDELVÆVET

13

HER ANBRINGES FIGURERNE I DE 12 TOMME FELTER

LØSNINGERNE ER INDSENDT AF:

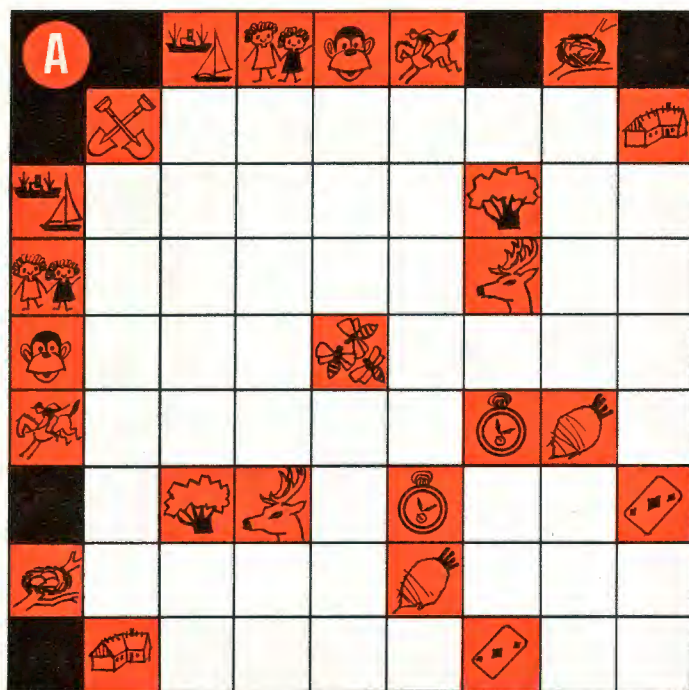
NAVN _____

ADRESSE _____

BY _____

ØNSKER EVT. GAVEKORT FRA _____ KORPS DEPOT

JEG ER D.1. JANUAR 1965 FYLDT _____ ÅR

NÅR DU HAR LØST DEN LILLE NØDDEKNÆKKERKRYDS, SKRIVER DU DEN IGEN PÅ SIDE 6.

DU SKAL TÆNKE DIG, AT VISEREN PEGER MOD NORD, OG AT KØBENHAVN LIGGER I MIDTEN AF URET. HVILKE TAL SKAL VISEREN STÅ UD FOR, NÅR DEN SKAL PEGE MOD:

- A) HOVEDSTADEN I ENGLAND.
- B) HOVEDSTADEN I FRANKRIG.
- C) HOVEDSTADEN I NORGE.
- D) HOVEDSTADEN I ITALIEN.
- E) HOVEDSTADEN I SVERIGE.

C TERNINGERNE ER KASTEDE OG DE INDEHOLDER ET ORD. HVIS DU BRUGER EN BESTEMT FREMGANGSMÅDE, FINDER DU DET HURTIGT.

D LØSNINGEN PÅ REBUS'EN SKRIVES PÅ SIDE 6.

E

INDEN NISSEN SKAL UD AT KØRE
MED DENNE STABEL PAKKER, SKAL HAN
HAVE SKREVET OP, HVOR MANGE DER ER.
KAN DU HJÆLPE HAM MED AT TÆLLE.

G

HER HAR DU EN HAVE MED 8 GRANTRÆER OG 4 SNE-
MÆND. VED HJÆLP AF KUN TO STREGER SKAL DU
DELE HAVEN I FIRE DELE, SÅDAN AT DER BLIVER
TO GRANTRÆER OG EN SNEMAND I HVER DEL.

HVORDAN FANGER KATTEN
MUSEN, NÅR DEN SKAL GÅ
PÅ ALLE VEJENE I STJERNEN
OG HVERKEN MÅ KRYDSE
SIN EGEN VEJ ELLER GÅ DEN
SAMME VEJ MERE END EN
GANG?
LØSNINGEN TEGNES IND PÅ
SIDE 6.

F

NEBET

NØRES

NISKTER

GREØIN

HVEM AF SPEJDERNE I BÅDEN
FÅR TORSKEN PÅ KROGEN?
FOR AT KUNNE SKRIVE SPEJDERENS NAVN RIGTIGT
PÅ SIDE 6, MÅ DU BYTTE OM PÅ BOGSTAVERNE.

H